

Z KSIĘGOZBIORU

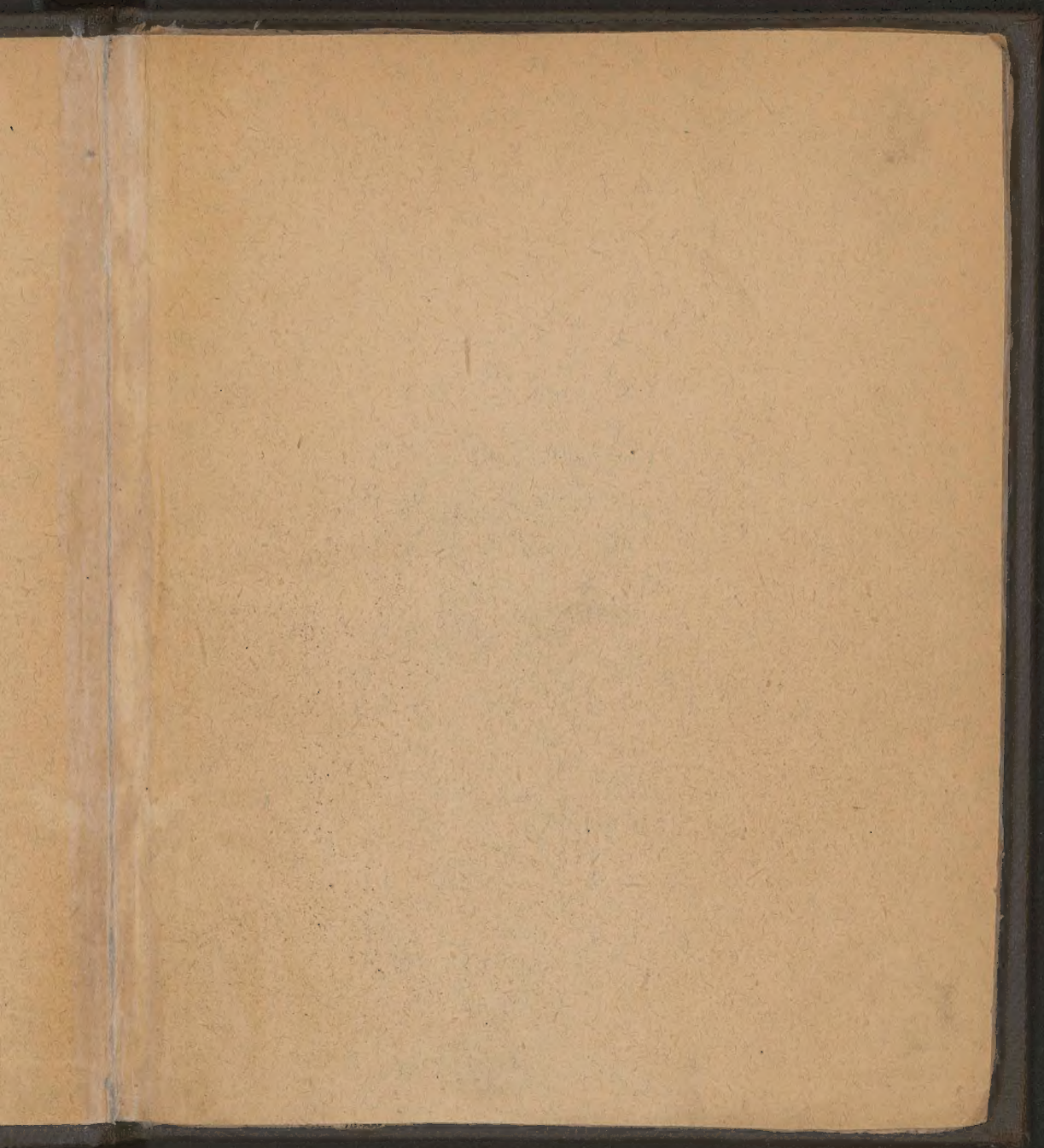
IGNACEGO BERNSTEINA

w Warszawie.

Nr 2344.

Mag. 3t. Dr.

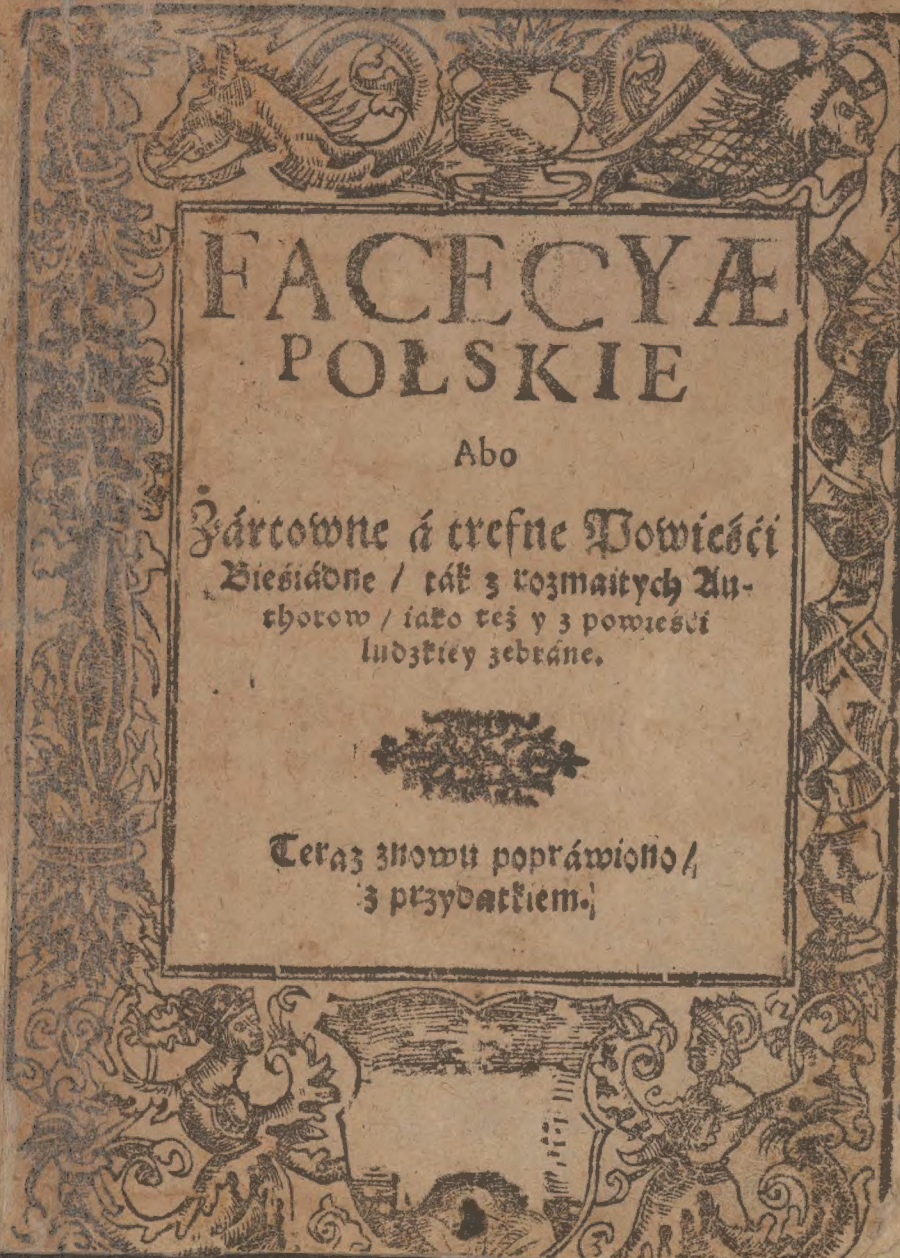

159. xvi. 159

417

FACECYA POLSKIE

Abo

Żartowne á trefne Powieści
Biesiadne / tak z rozmaitych Au-
thorow / iako też y z powieści
ludzkiej zebrane.

Teraz znnowu poprawiono /
z przydatkiem.

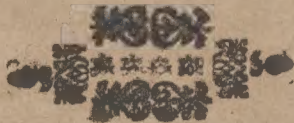

Summárpusz wśpółlich rzeczy / które się w
tych Książkach opisuie.

Rozdzieliłem te Książki na Sześć Części / ábo ró-
żey Traktátow / á to dla rozmaítosci Materiyey / która
się w nich opisuie: ne veluti dissoluta scopæ else videan-
tur, y dla łatwieyszego znáczienia rzeczy.

- w Pierwszym Traktácie / będzie mia! Powieści żartowne.
- w Wtórym / misterne á foremne zabawy znaydziesz.
- w Trzecim / Apophtegmatá ábo z rozumu bázne Powieści.
- w Czwartym / sa trefne przymówki y syderstwa.
- w Piątym / Niewieście chytróści opisuie.
- w Szóstym / Przypowieści o głupich ludziách wkáznie.

Starałem się też / áby pod każdą Przypowieścią
była sentencya Polska / pokázująca to / iáko z Światow
Ratku użyć się mámy.

F O C E C I Y P O L S K I C H T R A K T A T I.

Który w sobie zarówno powieści zamykał

O Pjanicy co Cesarzem był.

Kreolus pierwsi Cesarz w Gandawie mieszkał / tam się był
urodził / iako był trzeci / wyjechał Niemca opilego / a
on na wstę leżał / kazał go Dworzanstwu chłopię do pa-
lacy Cesarzkiego przynieść / y w kostrowym łóżu położyć obłoko-
wy go w białe szaty / a skoro się przebrał / kazał swym Dwo-
rzanom pogotowić / żeby go w Cesarzkie ściany obłokły /
tak iako Cesarzowi służyli / y Cesarzem go zwali / pilnowali tego
wszystko co im rozkazano : Przechwycił się on Niemiec / obudził
się dziwno mu gema tak miękko leży / widzi na sobie kostur ciem-
ny / pościel piana / a słysząc iakieś szeptańcie / obrócił się / widzi
przed sobą sług doś / panieta stoja / iako lancusno hara / y tak
rozumiał że mu się śni. Ale iż tego długo było / mąca się ięśli śpi-
ć / albo nie / tak rozumiał że go dyabli gdzieś zanieśli / y omamili / iak
się żegnać / chce one sługi / skoro dyabły bydy rozumiał / od-
biebie odpędzić. A iż żegnanie nie pomogło / iak sobie rozkładać :
We śnie / Gdzie nie we śnie : Jestem tak dobry iako Cygan re.

Panieta co przed nim stała im mu mówi : Czego się Nais-
nieyści Cesarzu lekasz : my to jesteśmy twoi wierni poddani / y
służymy albo wam C. M. choruje : bo nigdy wam C. M. tak dłu-
go nie sypiał / rano wam C. M. wstać już obiad gotowy. Chlop-
że go Cesarzem zowią / dopiero tym więcej się dziwnie / pyta śa-
mą siebie : Coż : iakże to on Janus Szpiler / czemu się w Góra u
Frelchowej upił : Nili Boże / śni mi się byli na iawie : bądo
dobrze że to nie sen / ale nie iak to on Janus / boby mi te Panieta
y sługi pogotowić nie wyrządzały : A stanie potym ściany pr-

Traktat.

niesiono / w ktore go sludzy wbiore. pocznie moy Pan Janus
powagiżazywać / kaze co rychley ieść gotować / a sludzy co do stołu
wszystko czynia Cesarzowi powiedaiac co Pan Janus broi. Tym
czasem kazal Cesarz z stołu swego wszystkie pulmiski przed nowe
go Cesarza nosić / (acz on wolalby byl kważna kapuste śledzist
mi abo z rzodkwi przynieśio no wielki kubek winā / ktory duży
kiem mało nie naczęo wypil / potym drugi trzeci tak długo aż
on moy mily Cesarz za stołem dezymać pocznie wdźwiga wszy ś
owych Kubkow do geby. Karolus kazal aby go dobrze dopo
no / tak iako wczorā byl. Pán Janus ochotnie na tym nowym
Cesarstwie pelnil / ze za stołem vsnal. Potym go rozebrać kazal /
abrawszy go zaś w iego pluderchozy / zanieśiono go na miejsce /
stadgo wczorā wzieto. Wyśmawwszy się / p
tak iako wczorā / myśli sobie / Mily Boże
śnią głowiekowi o czym iako żywo nie myś
śiągł bychym był gdzie indziej leżał / jem na iawie
onomi się śniło. Co pñanstwo umiey iak iest rzecz sprosna / tym
funktem Karolus okazal. Dobrze napisał ieden.

Pñany głowiek co czyni / We wsem podobien do świni.

Jakiich ludzi na świecie nawięcey.

V Páná iednego trąfila sie przy stole gadka iakiego Rzemieśla
na świecie nawięcey? Powiada każdy swa / ieden Kráw
cow / drugi Szewcow / c. że sie zgodzić nie mogą. Stączył tam
nie daleko stoiać powie : Pánowie / wschycyscie niezgadli. Lek
rzow nawięcey na świecie : a iezli nie wierzycie / oto w tym tu
mieście wkaże ich sto y wiacey / trzy dni temu nie wynidzie. Za
łoży się ieden Pan zacny z Stączykiem osto 3l. tych / a Stączy
kow iochłoste / że tego pokazać nie miał. Názaintz Stączy
chodzi to do tego to do owego geby sie ob winawsky. Pyta
go cobymu to bylo / powieda że mu geba spuclā / dla belu cię
tego zebow. Każdy z nich powiedal lekarstwo na zeby co kto
kabo wiedzial / że ich dāl snisac Regiefr niemāly. Trzeci

dzien przydzie/tażże powiada Pan mniemając by prawda dla
czego to Stączył czynił/niepodziwując się / także mu aby po
Pieretrum do Apteki posłał a chemiel w occie wwarzywszy tym ze
by płokał. Stączył z rejestrem idzie/ na którym naprzod Pana
onogo napisać kazał. Pyta ieśliby mu się godziło wylizac leka-
rze albo nie? Po wstana wszyscy słuchać / Pan weźmie Rejestr /
Pyta/ czemu by go naprzod między temi lekarzmi położył? odpo-
wie Stączył/boś mnie na zeby dobrego lekarstwa nauczył y ci
wszyscy ktorem tu spisał. Smiechu dosyć było. Wszyscy rzecz Stą-
czykowe pochwalili. Jednak prawda/co żywo to leży. K temu

Gdyby leżeli sami Doktorowie:

Żądzi by byli/niech to każdy powie.

✦ Których ludzi na świecie namniey?

Na drugiey biesiedzie trafia się gadka różna od tey pierwszej
gdzie pytano/których ludzi namniey na świecie? po długim
gadaniu/powiedział jeden / iż namniey na świecie Księdzow/
Żydow/y Szlachty. Gdy przychyny od niego pytano/tak to wy-
wiódł: Gdyby Księdzow dostatek było/tedyby drugi dworyg
Beneficyi y Plebaney nie trzymał. Ale że Księżey mało/dla tego
drugi musi siła beneficyi trzymać. Druga/Żydow też mało/bo
gdyby ich dosyć było/tedyby Chrzescianie Lichwy nie brali. Ale
Żydowie nie mogą dostarczyć lichwie/przeto im pomagać mu-
sia Chrzescianie. Trzecia/Szlachty też nie wiele na świecie / bo
tedyby ich dostatek było/tedyby ledą chłop Szlachcicem się nie
czynił/ale że ich mało/przeto co żywo Szlachcicem chce bydz
chłodem. Pochwaleli wszyscy on iego wywod/mowiac:

Aż co drugi żartem powie/Prawdy się tam każdy dowie.

Oiednym co śkarb we śnie znalazł.

Kantieden prościńka rzekomo / ale rad ugłował gdy też swe-
go trafił / przyśedł do Kościela / y wedle zwyczajn postawił
w ogrodzie Chodząc po Kościele / wyżył w łacie Dyabła namalo-
wego / a on na mowowej skorze niewie co piše / stanie y rzecze:
leż że Dyable / ale cie tu namalowano w łacie / a wpał.

zał postawił swiętego / abyć widniey do tego pisania było. Szedł
potym do domu / w noc y podle żony swey leżąc / słuł mu się iako
by był w lesie iakiem / y podkłał go on dyabła mówiąc: Posta-
wileś mi dziś swiętego / przeto słusna / abym ci to dobrodziej-
stwo oddał / podź za mną / wskazać mięysce / gdzie wielki skarb
jest zakopany. Idzie z nim / przywiedzie go pod iedno drzewo /
odkryje troche ziemię / y wskazuje mu kościół pieniędzy mówiąc :
Idź do domu po rydel y po motyka / przydź z żoną wykopaytasz
go. Rzece on frant : ale zaś na to mięysce nie trąsio. Rzece
frant : połóż znaki iaki. Frant on chciał zapła naznaczyć. rzece
frant / nie kładź zapła / weźmie iaki / abo mogibyś się iaki in-
domyslić / rączy się na tym mięyscu wstray. On nieborak że też
pogetowin było / wsluchał go / rozumiał że w lesie pod drzewem /
a on podle żony w pościeli puścił. Żona woła pfe / pfe / on się o-
budził / powiada iey że to skarb chciał się znaczyć / dyabła mi do-
brodziejstwo w gorąysze oddał / comu w kościele swiętego
postawił. Dawna przypowieść. Nlemy nigdy nie wierz / do tego
Na tym handlu straci / Ale się z dyablem zbraci.

O Soltysie co Syn iego sładował.

Soltys seden nakładał na Syna w Krakowie niemającym do-
stankiem / ale on nakład prożno wiodł / bo P. Student wiscey
gdzie słankami dzwonią przeleżał / a niźli w Kollegium. Gdy
mu pienięstwo nie stało / powędrował do Oycy aby mu zaś dał
pieniędzy. Nie bardzo się Oycu chciało / że już nan był niemają-
należyl. Przeko po tym kładł Ociec gnoy na woz / a Syna gę-
dzirował się we drzwiach stojąc / zawoła go Ociec / Synu / ba-
choć ieno / przychod / pyta go iako po łacinie Widly / Syn rzece /
widlatus. a Gnoy : gnoiatus a Woz : wozatus. Rozgiewał
się Ociec / dał mu widlatami po łb / mówiąc : Trąsioć iaki kocznie rą-
ka łacina / znać iżeś się za szkołą wzył. Tu kocznie : weźmiesz wi-
dlatas w rękasno / nakładayże gnoiatus na wozatus / niechaj
inż widlatas kładzie swoy pierkasno / a mego nakładu nie tr-
policie mówio : Nie z każdego kaka ksiądz. bo to prawda

Pan
femi
powied
nie bed
hyc rac
nie nie
nad ni
Krolest
Toc to
chcial /
dzial :
smiechu
ten pier
iesze
pierdel
gerwor
pan Bl
Le

Młor
ry 21
smiechu
rostał
li / abo
sobem w
roby w
może / 3 p
tóry mo
cuglu / te

Wiec tam na tytuł w Krakowie/
Kto tam ma dziatki/śnádno sie dowie.

O Bláznie co Páná pierdzilem vyzdrowil.

PAN jeden zachorzał byl bádzo na telka / Doktor miedzy in-
sem lekársky / stáral sie o to / aby Pon wiátry mogli niec
powiedáac mu/poko Pánie wiáttrow nie brdziesz niec / zdrow
nie bedziesz. Prošil Páná Bogá on Pan / aby go w tym poctie
šyć rázyl. A iz ani Doktorškie recepty / ani iego ono. stáranie
nie nie pomoglo / iá! Páná Bogá náostátek prošit / aby sie in-
ná! ním zmiłowác rázyl / wziác go z tego šwiáta / ážeby mu
Kroleštwó niebieškie dal. Blázen zá piecem šiedzac rzeče:
Toc to moy Pán glupi. Pánie / iešlić Bóg pierdzilá dáć nie-
chciál / á cožbyć dáć miał Kroleštwó niebieškie / gđies rozumi po-
dziál : Zá tym Pan rzewno sie rošmial Bláznowi / tak / že w tym
šmečku dal sie štyšec. Doktor podle Pana štoiac rzeče: Pánie
ten pierdel štoi zá što złotych. A tym gásem Blázen pierne-
iešce głošmiej nišli Pán / y štyta Doktorá / O Doktorze / iešlić
pierdel Pánški ošacowál zá što złotych / day zá moy choć dziesieć
šermonych złotych / áž ci moy lepšy y głošniešy. Šmial sie
Pan Bláznowi / y od onego gásu ozdrowial.

Legg gásem y Bláznowie / A nie tylko Doktorowie.

O Málpie co Páná vyzdrowilá.

MYlo nie ná ten špatl tráfilo sie onen u Kalimáchowi
ry Albráchtá Krolá polškiego byl Preceptorem / že
šmiečku šamego ozdrowial iáko y ten Pan: Tráfilo sie
toškal ná šmierć / práwie ták / že a Doktorowie byli edšepo-
li / ábowšem mu oney Melánych lieč / kt ra miał / šádnym špe-
sobem wybiez głowy nie mogli / iedno ležal nie nie mowiac / iá-
roby umárly. Šludzy iego widzac / že niž Pan šyw byds me-
može / z pomiešci Doktorškiey / tuž przy iego cžách / bral lážby
štory mogli co zéchwycit. Miał ten Kalimách Málps ná šan-
ie / štoia wšyšci widželi / c / ni šludzy górnili / á widzac

ze iuz w oney temnacie gdzie lezal, nie miezostalo / poscieli dosko-
czy / do pana y ciagnie podupie, z pod glowy od niego / y w
tak imie kryc / piesek co y niego na l. sku lezal / ial na malpe szes-
tace ona podupie na co Kalimach patizacz smial sie serdecznie
mowiac: Mily Boze / ieszym żyw / a iuz sie o puscznie wadzaj.
Ojciec gasi ielo mu sia zataz peprawiac. Na smiesznac to
sacccya, ale sie brz godzi gasetm niestatkiem skatek przeplatac.
Naszy Polacy madsze ono mowia.

Zawke do zdrewnia debrega / Trzeba serca wesołego.

Dwaj Zlodzieje iako Biedziu pedegra zlezyli.

Dwaj Zlodziei przykli do iedney Wsi / at y cz weterem iako
ono mowia zabili / wujaisz sie to tamto sam i chcac co chaz-
cy na sro srota. Wypatrzy ieden kupa Wioskich orzechow / v
tednego Soltysa / ktorych snadnie doiac mogli. Drugi zaas na co
berze v Rmiecia Barany y owce tluste widzial / zmewili sie kto-
ry gego miel pilnowac / tylko im to slo / na ktoreby sie mterse-
znosc mieli / potupiwszy wnoicy one rzeczy bez pie niedzi / zgodzi-
li sie na to / iz to pierwej go doframie / ten teg wkoznicy v Ro-
sniacy niechay gela. W oney Wsi byl Pleban chory na nogi pe-
degra miewal zdawna / nie matic przy sobie tylko dwu Mlo-
dziencow / co ma poslugowali / a gdzie trzeba na skoku nocali.
Gdy sie zmierzchlo deprze / posli zedwue swojez pilnowac / ten
co na orzechy grdzil / nie dlugo sie zabawil / skoro sie tam w do-
mu ucihylo zarazenie w wet pobral / puzay wiazl z nim do Ro-
sniacy bygo ktonie wyrzal / a iz sie tego warty przydluszy okolo
Baranow zabawial / en co orzechy w sadl gyzilic w Rosnicy
siedzac. Trafflo sie iz swiatlo Kuchni gassio a smrk w ten cas
w domu nie bylo / musial peflac do Lampy do Rosciola po sa-
gien / a do Rosciola bylo mimo Rosnica chodzie. Sluga idac po
ogien slyshawy a w Rosnicy orzechy luskac / mniemiac by to
dyabel broil / cowstol do domu wciel bez ognia / Kiedz sie gmez-
wa ze przez ognia przybedl / flaga przygzyne parwiadal / owo po-
stalo bu. Jda dobiema drzy pod kolany / En Rosnicy przycho-

et en
wiedz.
Rośni
mniem
troche
bol cho
y ku ok
Rośni
slyzac/
skolka/
warzyk
iac. Sl
w dom
Zlodzie
tal siez
Nie stel

Marg
Kur
wada ze
grabia
Mlodzi
go / na
ga od
wował
mieszcie
3 Proce
mroila:
la n ec
f g sp
b dwa
y R. iaje

et on wystąpił wcielił obiedwa bez swiatła Księdzu także po-
wiedza/ Ksiądz ziaławszy ie/ kaze sie sam na stolku nieść aż do
Kosnice. Trosz Księdza/ gdy było blisko Kosnice/ zledzicy en
mniemaiac by to towarzyś iego Barana, nieś zawela. Pogetay
troche pomogęć dwzigac, młostkowic oni mniemaiac ze im dy-
bol chciał pomoc nosic X. postawiwşy go oba wcieli: Złodziey
y ku oknu lezac(bez gru hotania kóści być nie mogło/ weytrzy z
Kosnice/ pozeptem pytaiac: bracie a tłuśy czy nie? Ksiądz to
slyşac/ z postrachu zapomniat pedogry/ porwie sie iako śalony z
stolka/ do domu wcieli. Zledzicy mniemaiac by to przednim to-
warzyś wcielał chcac mu sie z baranem stryc bieżał za nim wola-
iag. Sluchay moia go tam polowica. A Ksiądz zamknawşy sie
w domu rzeze: Niemaş dyable zadney polowice, we mnie twoy
Złodziey bagac ze sie onylil/ niechciał z Księdzem rokować pet-
kał sie z towarzyşem/ kteremu one komedya swoje powieđział.
Nie stekal Ksiądz od tych gas na pedogry/ Zly strach/ a pewnie
Nie bywa tam chachá/ Ktopadnie na strachá.

O Błażnie co go Wdowa na golebiniec wsądziła.

Magrabia Badencki miał Błażna na swym Dworze/ kterego
Runge zwano/ Był był młody/ y ktermu niejadno ta tylko
wada ze mu wielkie zle było włożono/ w Mieście gdzie ten Ma-
grabia mieszkał/ była iedna wdowa inż przystarşym/ kterey iz
Młodzieńcy służyć nechcieli/ zawola Błażna oneę do domu swe-
go/ na karmila go/ y dobrym winem napoiła nie kwapił sie Run-
ga od Wdowy/ bo sie lepiej wniey miał/ a niż we Dworze/ Dzia-
lował sie Magrabia/ ie Błażna tak długo nie było. Kazał go w
mieście szukać/ wie m. gl. go znalazć/ trwało to aż do święta gdy
z Processyą po rynku chodza/ Wdowa chcac też na Processyaisć
m. bla: gdzieby Runge stryc miała/ zdało sie iey naylepiej nago-
leć neć w domu/ tam go zaprowa. slyşy zamknęła. Błażen sly-
şy sp ewenie/ chcac sie dowieđzieć co by było/ wyl. mie g. nea
b dwa wyşyżym głowe/ wyżrzy ludzi bärzo wiele na edykterem
y K. iaze za Processyą flo/ zawola na n. gł. ser: 7 ex Magrabia

A śtaże poyrzy kto nan wola/ patrzy to tam to sam nie widzi ni to
go/ aż wozgora poyezawoży/ wyrzy a on dziura głowe w yszyni/
Blazen bagze że go już widzi rzecze mu/ Ochoy Margrabio miły
lepiej sie ia teraz mam niżli wciebie/ Jem zawždy piezene y wa-
rone kury/ Chleb biały/ pjam dobre wino/ krepie mi smaza to wko-
tomam co mi sie podoba/ ale wciebie na Dworze/ za siate mie so-
le maia. musz do kuchnie nosić drwa/ woda/ iestze mie iato pla-
kiego bja a na goley ziemi legam/ a sam wpiśaney poscieli/ y co
drugiego alec teraz niepowiem co wiedz za pe wne iz wciebie stu-
dy już daley niechce: Smiali sie wkrscy y samo Kioza/ patrzac na
ten dom stara rozpowieść. Zglupim rzadu nie doydzie.

A też mila Wdowo/ mogłaś na ono pamiętać.

Do sieci wypadnie/ Kto zbławiem kradnie.

O niemcu co mu Żab wyisto.

Vpiec jeden posłał swego Niarza do Wloch/ przyiachał do Tre-
wiza/ i tam mu sie chcial/ Pora adzieby byla Niemiecka gospo-
da po Niemiecku/ ale iz żaden nerozumiał co mowil/ do pytać sie
niemo gl trařil na Niemca sprzygody/ prosi go aby mu Gospo-
da wtazal/ Kaze mu Niemiec wiedne place iść/ taż wyrył na de-
prawiami Orła garnego na dragu. A natan tey place Balwierz
wskazal ktory był na ten czas miednice pozdermował zdrag
wisko wi śiał cherbit/ iato to pospolicie bywa/ na którym garny O-
wał namalowany był. Niemiec mniemaiac by to tam gościn na
gospoda byla/ wnidzie. Balwierz go spyta po Włosin/ czego
chcial iestli myć abo golie Niemiec iz po Włosku nie umiał wla-
pnie do geby iz iest chcial Wloch spodziewal sie iz go Żab bolal ka-
tal mu na Rółku śieść/ wziawoży plesztyki/ yinke instrumenta do
tego kaze trzymać Balwierzkom dwiema Niemiec sie wydzi-
a/ a Wloch że to dla bolu gnył/ taż rozumiał. Rozprawoży mu
geby instrumentem/ iz sie niemo gl z nim zwowić kreyby g/ zał-
bolal wyial mu co mu troche był nageriał/ pokedl Niemiec laig.
A Wloch sie zapłaty upominal. Piekne Polacy mowia.
Pul głowicki/ Bez ieszka.

I R A K T A T II

O Misternych spratach y Fortelach.

O Żydzie co zekal ogolenia Brody.

I Eden Ożust winien był Żydowi sto złotych/aby mu ich nieplą-
 cie chronił się jawie przed nim. Raz go Żyd wyśpiegowal v
 Białwierzach/ y do urzedu go pozwał: Rzekę Ożust Żydowi Niliy
 Żydzie vsprowadliwieć się tylko mi słubuy przed Pánem Białwie-
 rzem że mi tych pieniędzy zekac będzieś aż mi Brode ogoli.
 Żyd zapłaty się spodziewaiac skoroby broda ogolił/ślubował mu
 zekac ich po ki mu brody nie ogoli. Náš dobry Pan to vstyka-
 wšy rzekę Białwierzowi Stoy nie gól daley/ Dobrze mnie zto
 broda/choćay tak do polowice ogolona: gdy Sto złotych w
 miešku zostanie. Oddawšy groš Białwierzowi odszedł. A Żyd
 chodząc za nim wola: Adonay nientadze day. Ożust rzekę. milę
 Żydzie wšakęś mi ich obiecal zekac mam świadka ná to Rwy-
 kuglowal się ná tą oną broda. Nie micy z Żydy strawy: Pa-
 mietay ná on Żym.

Tutí temu bieda/ Keo prosi Żydá.

+ Ká Księdzów Łákomych.

Spowiedal się eden Ożust przed Księdzem/ o którym wiedział
 iż był gospodarzem wielkim. Tam z naboženstwem wielkim
 powiedzial mu Niliy Ożge niedawnego Gásu wielko suntu zlo-
 tó znalazlem á izem to Bogdał/niech ceteronáswoy pozwyteł obru-
 cieć iesli się kto d. teg. nie ozwie/tedy ie oddaie do Kościola
 Boga ch wale tylko mi day co tak ná strawę cobym się mógł
 do domu wystrawowac: Pyta Ksiadz gdzie to złoto ma
 Wymie z kapy brzo tak potesze táie Pradowal się Ksiadz o
 nemu zloeu/ wymie z wácká dwie parze g. rwenych złotych/ yd
 mu obieciac mu że to miał ná potrzeby Kościelna obrocieć. P-
 sedł on oberwipoleć wácká g. rweny złote. A zaráżem sbre-
 do zlotnika/pyeac wácká g. rweny złote. Wymie zloeu

Traktat-

często na lamparce przednie a no słow napoty zena po-
zlocono. Żal było Rzędzu/ że tak drogo słow się byliat kupczy-
ale temu niemial corzeż. Na ścianie meżesz napisać:

Rogo sie łakomstwo imie/ Noga tak wnet podwinie/

Wiednym co Szewcowi skorniami wciekl.

Przyśledł do miasta w Niemzech jeden oberwi poleć chce sie
z kim poznać wstąpi do lednego Sewca: Swiec mniemając
by co chciał kupić/ pyta czego chce/ a on dobry słowiek na skor-
nie patrzy/ Swiec pyta Panie abo chcecie skornie? Powie dobrze
Obul go zaraz wnie/ chodzi po Warstacie wnich/ yrzege: A
kiedyby para trzewikom ieższe dotych skorni Swiec Rzege: Pa-
nie/ a to prawcie wżak beda Ośust chwali skornie chwali yrze-
witi/ Swiec też rad/ spodziewa się dobrze przedać. Potym on
Ośust rzege: powiedzi mi mily Sewce prawda/ nie przydawa-
łoc się kiedy wbrałszy tak kogo w skornie/ dawłszy mu yrzewiti
nie wciekl ci też nie zapłaciłszy? Swiec powie że mu się to nigdy
nie przydawał./ Ośust rzege: A gdyby się trafiło/ co byś czynił?
Odpowiedział: Goniłbym lotra. Ośust rzege. Dobrze spróbuj
tego/ a ty mnie gon Wyśkoczywszy zwałratu nu w nogi Cur-
te pedrs propinaho uub s A Swiec zanym wołając/ trzymaj
chłodzić trzymaj/ A on lott/ Panowie dajcie pokoy/ ozakład na
chłdzie obczek piwa. Ludzie mniemając by prawda dali mu pokoy
y tak on mily czysty nasz Kupiec zmagamywszy wszystkich zwiona-
sonemi skorniami. By tak dziś który chciał wżynie podobne
by go skornie starły. chyba żeby się gul dobrze w nogach na mocy.
Je zlym gościem rada/ Żla bywa biesiada.

Wiednym Ośuscie, co Krowe wkradł.

W Jndetlarskiej ziemi: był jeden Ośust/ który około Kolna
waleśał się/ mniemając ludzemu to co mogli znali go iuz w Kol-
nie bärzo dobrze. Czasu lednego przyśledł do Woi dwie miliod
Kolna/ a wiedząc v Kacmarza krowe dobra/ niemogl mu iey
gdy dostać/ śedł do niego prosi go o wczek. Gospodarz pyta
czadby śedł/ powie: że natarg do Kolna Gospodarz rzege: To

wespol

wespol p
ne/ bo by
śust rzege
bo wpulr
zamykal
dal od on
gmy zaś
dżinie abo
się wbrał.
dżac iuz d
ge dogosf
tu dłużni
ong wia
spodarz r
ney wie sce
dem gnać
żać iako k
te mizerna
lal wziac c
y plewy bie
że gdrbym
że to molał
byd lecia pr
Ośust tu m
łopotu nie
spodarza m
rzebe wnie
way mi sie r
iey mż za
prace twey i
odzie znal
al on g spo
en Mieszc

wespol poydzieway tam mam potrzeba / ale ia barzo rano wsta-
ne / bo bym tam rad byl z switanie: Dobrze Gospodarzu / O
sust rzege. tylko mie obudz ieslibym zaspal / lepiej szulon lotr
bo wpulnocy wstawsy / siedl dostaynie / gdzie krowe gospodarz
zamylal wytrychem klocka otworzyi wywioldl on krowe opo-
dal od oney Wsi / y wiazal z drogi zwiodsy vdrzewa. Do karc-
zmy zas cicho wmidzie / wlegl na swym miescu. Potym po go-
dzinie abo po dwu gospodarz wstanie / gościa swego budzi / aby
sie vbral. Jda obadwa z soba rozmawiaiac v to yowo / przycho-
dzac iuz do onego miesca gdzie byl on Osust krowe wiazal rze-
ge dogospodarza Mily Panie g. spodarzu / idz tam pe lekku mam
tu dluznika wrey wie sce / a Wiedruga bylana iednym perzeguz
ang wais wstanie deniego: aza pieniedzy co wezme na targ / go-
spodarz rzege: dobrze / bede cie oczekiwal / siedl wdawsy sie ku o-
ney wie sce. Krowe odwiazawsy pomaley chwili ial ia gościni-
dem gnac zago spodarzem swoim / a dogoniwszy go imie sie wskar-
zac iako klop / tu dosc mial zwoim dluznikiem / tak / zem musia-
te mizerna krowe wziac yto zadregie pieniadze / alem wzdy we-
lal wziac co / nizli me / Rzege mu gospodarz Od zlego dluznika
yplewy bierz / nie zla aprzecie widze krowa / taknapa iako moia /
je gdybym byl swocie y wieczora niezamkinal / przysia gl bym byl
je to moia krowa. Ale iako glowiek / doglowieka tak tez bydl do
bydlacia praeda sie. Juz do Miasta przych. dzac / moia / sobie on
Osust tu nie kazdy zna / domisla sie / zem ia te krowy w kupil /
klopotu nieryde / ale wiem co wczynie / y imie do onego swego go-
spodarza mowic. Mow mily g. spodarzu / mam tu bardzo pilna ro-
rzebe wnie cie trudno mi badzie przedawac te krowy / ale ja cho-
dzy mi sie w tym a ia tobie nagrodze / przeday mi ja / wie sz ia le-
piej niz za ctery zle te przeday t. Boze ci wiece / Anadto iesc cety
prace twey da mo nie chce powiedzia wsy mu na ktorerby go go-
podzie znalazl krowe przedawsy / po sed / nie dlugo na targu
al on g. spodarz z krowa / ho iz dobra krowe baczono / zarasia iez
en Mieszanin kuzal za ruzpista zleto / siedl apieniadzmi ego

Traktat.

Spodygdziemupowiedział/ tamże mu ie oddał/ n zia wpy f bte
pulszotegon Ofszt daltcz za praca kuka grofy ztych pieniedzy
chcac sie zoney gospody co rychley wykuglowac/ prosi onego
Gospodarza swego co krowe przedawal na obiad/ Gospodynicy
rzecze: abymy cynowey mysy pozyczela na rynek isc kupic. Ges
iuz obrana. Azeby nieznac co niesie/ wziat od gospodarza plaszka
y poszedl tylko go widzieli. Bazacto on kagmarz ze przedlaza
szym gos kupowal/ poszedl do domu. Idac wdrodze/ alie mu ie
go dziewczka zabiezala/ powia dajac ze tey nocy krowe ukradziono
Ochwyci sie za leb kagmarz mowiac: Dyablam gysiego zbroil/
samemci te krowe przedal/ niesteref na zdrayce/ dalbym go obie
sic/ gdyby mi sie trafil. Zyl poeym medrky on gospodarz Dobrze
ono mowia; *Non omni spiritu credas* A Polacy zas powiedaia.

Przypatrz sie mowie/ Gdye co keo powie.

Sortel Goscinny.

Do Goscinnego domu przyshedl ieden pyta iesliby co miala
gospodynin gotowegiesc/ Powie ze iest pod polewka mieso
taze go sobie dae skuka. Gospodynietak mu koscista dala zena niey
malomisa bylo Gosc to widzac iako nie oudek/ wzanadrza re
ce wlezyt Gospodynicy zawola prosi ie by n upetraila/ bo ma
rece bardzo zmarzly. Gospodyninniemaiaaczebyprawda/wziat
sy neztraiaacchce/ ano same koci/ przeto po inna biezala do ku
chniey. Gdy przyniosla/ gosczecze/ wziat zestraila Pani G spedy
ni rozgzezaly mi sie iuz race/ boea skuka miesa miekzeyka
iest na moy nez/ Takci/ Wnich niemowny/ Kot nie lowny/ z
siemiewala Przeto ieden dobrze radzi.

Nlicy sie na pieczy/ Mow o swey rzeczy.

OZaku co Kase ziadl.

Pospolita to Markom co dzieci male maia/ chcac wnie wla
dzie aby kase iadly/ Dziadawia abo Wilkowidawia/ mowia
Na tobie Wilku kase niechce ie moy Jachmizek. A zas do
dzieciecia natobie Jasiu ne psie ia dam Wilkowi. Przydale
isc przez wies dwiema zakoni/ a glodni byli alie tymie sofo be

Nie w

niewiaſta oknem zmiſta kaſe p. rana ziedz kaſe dziadu ziedz
nie chce iey mey Jaki miſet. A Jak ſkoczy do okna/ porwie kaſe/
niewiaſta dniecie porzuci/ bieży za Jakiem wołaia e Zdrayca/ le-
tarze/ zlodziei/ wroſmitaſia zmiſta. A Jak pędzi kaſe obierając.
Ziadhy naziemy miſte porzuci/ porwie dając/ iż nigdy nie ſmagnie
nie iadł/ iako gdy mu oná niewiaſta laiała Ta ſuccya niema/ nie
wſobie trefnego/ tylko wspomina: aby według ſkarey powieſ. A
dla napia niemioaal. Bo ono niedarmo mowia.

Jak ſi. lny. Jak M. l. głodny.

OBĄŁARZU CO PANNIE KIEDZĄ obmierzył.

TRaſniewa e. woda bno na com ſam paerzal/ Bałalarz ieden
długo ſie zalecał iedeny Pannie wiednym domu/ ale iſz ył do
ſke kolo niego/ mialo on w r. dnu Panna dbala kaſkawka bełand
iednego Plebana/ teory Pantej matce deſto zhoż ſypal na prawo
Traſio ſie iſz Pleban eam rzytechał y nánoc zoſtal. Bał-
larz iako tam był quet dianuſ pobrać ſie zonym Kiedzem da-
brey y ſki mu nom pal. Ety noc przykła/ poſtano Kiedzu p ſie
poduſki/ zoſnatami zikawka re. A Bałalarzowi wezglowi ſto-
żane poduſe ynz rzedawſy iakoſ wglewy: paerzać na po-
ściel Kiedza nie miſo mu/ rumunnie ſam z ſoba: Certiſime je ta uo
Pannie dawmicy ſiuzi/ a wſzym na eakiey pościeli nigd y nie ſpal
a Pleban do piero przyiacha/ ſy nu by to edbać. Kiedz je na ter-
min do Ziſtupa iechał/ wſtal barzo rano/ ſkoro ſmiſac pocie-
nie je gnaiac pyta go/ bo zaſ ma zed iadac mial eá wola wſp-
poriechał prez. Maſ Bałalarz zakeb' na Kiedza ſorbyſtro w ſe-
woſy ſedł y wcył ſie podniewoſy pierzynki na loſku adzie Kied-
ſpal/ y zaſ przyt- / widzac je eam niſe inſy w izbie n. e ſpal wo-
dobno teſ byla lara Bałalarza ed Melandolley náradla. Tam
zaſem tuchał eá wſtamſy ſorzetac poznac dze pościel do ko-
wnaty wynieſe/ zerwie pierzynki/ ali wſla ſtrze rsee pomaje ro-
znie Kiedza nábożnie je gnac. O niezbedny Popie/ przyeduch
en drugitaz pościelac dyabla nie ſaka pościel/ alec iako ſie dyabal
w nim przededniem poſwapił ſie wcył ſy iednoc dyabli w rym

Kiedzu ale
get

Żuozu jali potym Panna wstanie/ dziewczka nowine powie da/ że ia Rśiadz tak bārzo miłnie aż iej wpcminek nāznak miłości zo- stāwil. Powie Paniey pemalu/ co Rśiadz wczynil/ Przriedzietrze- ciego dnia Rśiadz/ āli Pani od niego stroni Panna iefiże wiecey/ w wiezor Rśiadzu pościela daleko rozna pościel nizli pierwey ā memu Bakalārzwowi lepka Rśiadznie wiedzac co sie działo: roz- gniewaw fcy sie/ rano przē odiachal zdalekā napotym one g spo- de omjāiac. Moze sie tu przypemnieć.

Czasem z przegody/ Trāfiś nā gody:

O Mirtatniku co wolāl wārā.

Mirtatnik nieśl na sobie wzet niemāly sprzetu domowego/ między teoremī byl rozen/ w cieśni wolā Mirtatnik Wārā wārā. Tam stāl Szlāchciec iākiś/ co nā eno wārā nieobāl/ Idzje chłopie maś drogi de fcy/ nie wstāpil. On iakos reznem dōgōje fcy- ey temu/ y rozedrje Szlāchciec rozgniewaw fcy sie/ dāl mu pieścia w leb/ y kżāl go wśādzić/ prośac Burmistrzaaby zniego sprawie- dliwōśē wczyniono poniewāż to z zuchwalstwā wczynil/ bym ia byl sam na swa osoba bāczenia nie miał kżāl bym byl chłopā tego- tēm służ/ żeby napotym mēdrfcy byl ale niechcialem sie chłopē wysłac/ wolalem to przed wrzedem WM. przełożć. Prokurā- tor iakīs wiozac iż Mirtatnik niewinien/ pēkepce chłopu/ Słu- żāy/ nie odpowiaday przed Burmistrzem/ y słowā iednego/ Cui Pan prośil o szrawiedliwōśē zapłaty od niego powiedaiac za- dney niechce / iedno Cektarze niechay dadza nā ławie. Burmistrz pyta z nali sie do tego ābo nie? Mirtatnik y słowā niemowi. pyta drugi y trzeci raz ā on y słowā. Prokurātor stojac tam rzece: Po- debno Panie Burmistrze z przierodzenia āluchy y niemy iest. Bur- mistrz: Niewiem iako zniego szrawiedliwōśē gynie/ poniewāż niemy: Co Pan slyśac: Jākō niemy: Bawer tego łetra nie umieś- teraz mowić/ nie pominś kiedys w ciera wolāl co āgarlā: Wārā wārā. Burmistrz to wśyshaw fcy rzece. Poniewāż wolāl Wārā z wstāpic sie bylo/ tedy by byl kōto WM nie zepś wal. iā go z wrze- du swego wolnym gynu. Niemilo byl Pānu wśātkje dāl oprāwie- cātē.

pct, m

miłosi
w te
twoi
w noc
prāwi
sy pial
potym
ty prz
te wch
mowi
byłā i
co sie
twoy
rzece.
zenie
nie po
wiāda
wim
Gdy
powol
go tru
y kżā
vbra
nsego
wtac/
sług ni
prāwd
rzyhe
żesem
sie M
wziac/
nā/ iā
gynil
brany

Piaty.

miłości wżyni niegac abrdz iuzono/ ty dobrowolnie podałś sie
w te niewola/ doznáš teę w krotkim czasie/ że miest od cie bieteę
twoiey wprzeymośći wdziegną. Owo krotko mówiąc kazała mu
w nocy czasu iednego przyść do kownaty/ gdzie z mężem legła
práwie o pulnocy/ powiedziawszy mu z ktorey strony podle meża
sypiała: aby ieę tężnawşy ieśliby zaśnela obudzić sie mogła/ a ia
potym wstáwşy námeniem sie z seba. On nieborák miłością zię-
ty przyşedł w nocy/ położył rękę ná pierśiach ieę/ a ona go za rękę
wchwyćiwşy/ zaraz traci meżá/ Pánie śpiş? Pan sie obudzi/
mowi. Co chceş? a ona rzecze: Pánie moy skoroś legł/ miałam ci
była iedną rzecz pilną powiedzieć/ ale teraz ci powiem. On sluga
co sie w nim kochaş bardzo/ niewiem dla czego to czyniş/ bo owo
twoy ieś zdraycá. Alon sluga ná polę zdechl w Pániey w rękę Pan
rzecze. Miałá żono/ dárze z tym potęy/ iuzem go ia doznáł dobrze
zenie mam wiernieyşego/ áwo kiedy taki dobry sluga to sie tobie
nie podobá. Żona rzecze/ Nie ráda ci iá lada czego przed toba po-
wiadám/ oto zá razem tego sam doznáš. a on nieborák radby sie
wymknáł ale go mocno trzymala práwie zdrewniał od bólażni/
Gdyś teraz w domu niebył/ iáł mi námarováć/ abym mu była
powoli/ wpminki niemále niewiem skąd mi obiecuie/ ia nie chcę
go trwożyć by zaś wkradşy czego nie wciéł/ nie odmawiałem mu
y kázálám by ty nocy przyşedł do Wirydarzá. A to też ty Pánie/
wbrawşy sie w giezito moie/ áglowafobie podwýka okrywşy/ do-
niego idş/ á miewéj gdy sie będzie miał do ciebie/ nuż go tężem
wóiac/ A zá tak zdraycá/ dobrzeş go w zbierz/ a ná potym takie
slug niech wáy. Máz slyşac to/ dziwował sie bardzo/ a chcąc
prawdy doświadczyć/ şedł do Wirydarzá/ czeka cżby on sluga
przyşedł bo mu Páni kázala pogetać ieśliby ieşce nie był. Tym
żesem iáko Pan w Wirydarzu czekał/ sluga sie śmiał z Pánia/ że
sie Máz dal zwiészć białey głowie. Potym onemu slugze kázala k
wziąć/ á g. sp. darrowi nuni dać/ mówiąc/ Nie zdradzay Pa-
ná/ iám tobie ná śmiech rzekł/ átyś záraz przyşweliła ná to. W
czynił tak sluga/ przyşedł do Wirydarzá/ a Pan iáł niewieşta w
brany w Wirydarzu siedzi: záraz sie Pan z tężem nie powieş/ ale

Traktat

Żeś coby chciał czynić. A sługa mnie temi słowy mówić. Żł za-
pamiętała swoy podziwosci Białagłowo / iżali to tobie przyszo-
zdradzać: iam tobie na żart rzekł chcąc cie doświadczyć co by w-
tobie było / a ty zaraz takto wśetecznicą na to zezwoliłaś / a cnot-
by to moia była / swego Pána / którego chleb iem zdradzać: Po-
nioszły ochotnie kł / nu Pána po grzbiecie mówiąc: Do Mleża
małpo / do Mleża: Pan porwawszy sie / y kłją zapomniawszy / co-
włosk wcielił / sługa aż do wschodu gonił go: Przyszedł do Pánies
wdyśał sie / wziął kłjem kłtą rązow / po gnie do żony mówić. W-
mila Páni / dobry ro a cnotliwy sługa / za pewne to miał żeś ty
do niego przysła / iai mie takim słowy gromić / a na ostatok y kłjem
mi mało nie dał bym był nie wcielił. Ach nieboże Włosku nie cy-
tales Propercyusa.

Sed vobis facile est verba, et componere fraudes.

Hoc unum didicit femina semper dicis.

Waży Polacy tak mówią:

Zaraz będzie między Swięte wzięty /

Kto wybaży niewieście wykrzyty.

Jako Żoná Mleżá w pole wywiódłá.

Niewiasta Mleżá maiać dała sie komu innemu oblaścić / że z te-
go oblaściánta wrost ból niemący: pokłá na spowiedź / dan-
iey zapokute / aby tego nie raiłá przed mężem / ale mu powiedziała
iż on syn nte był iego własny. Aby pokucie dosyć uczyniła / náby-
ła sobie mąstłary / która w izbie na włosku za wiesiela. A rozdrążni-
wszy dziecię / rzecze do Mleżá / Weźmi ieno te mąstłare mężu / po-
strąże to dziecię / że przestánie pláć: dał sie iey ná mówić. Oná
go iela rekomá z dziecięciem mówiąc: Oro cie bábá zie / nie dam
ci go dziatku niedam / podżę przę / bo to nie twoie dziecię / máć
ono innego oycá. Tym sposobem y dziecię utuliła / y pokucie do-
syć uczyniła. Wle darmo Tybullus napisał.

Ab crudele denus nec fidum femina nomen,

Abpereat didicit fallere si qua virum

Wapię to sobie na ściennie.

Niewiast

PAn
iur
dzie.
aniad
pyta
Pán
ry wy
nie wi
szl / pr
chotni
ochot
znich
pokry
Też ci

T
Eder
I
szan
młodzi
zebym
na Bog
skła tu
mu iedy
záchow
ski. On
wiesci
zwoli t
staray si
dwa gr

Wiewiasta jest zła potrzyna / a bycia są co iako żywa.

O Sniadaniu przedkim.

Panna iedną grala warcaby z Młodzieńcem kto przegra ten ma
intro na predkie sniadanie prosić / z kim sie komu podobac be-
dzie. Panna przegrała / prosiła młodzieńca na intro na predkie
śniadanie. Młaznierz nabrał z sobą towarzystwa / idąc do Panny
pyta jeśli gotowe sniadanie / Panna przytwarzyła / idąc do Panny
Pánowie młodzi wmyśli się sniadania / chleb sobie krąia. On kto-
ry wygrał / nim mise podnieście / oracza wżeni / Pánowie iść tu-
nie wiele będzie / bo o predkie sniadanie z Pannam się wżora zale-
żył / przeto lub wiele lub mało / zawiódł się przyniesie. Młise o-
chotę patrzyli / że mieli apetyt do iedzenia / dobry / Panna sydzac
z nich mowila: a za to nie predkie sniadanie Pánowie? Zarzem to
pokrywali a każdy miłgiem z nożem do nożnek prowadził się.
Też ci y wystolichy mają rozum z drugiego. Tybullus napisał.

Mulier cupido quod dicit amāne,

Invento et rapida scribere oportet aquā.

Męglby to rzecz po Polsku.

Terminy na wodzie słowa / Coć obieca Białagłowa.

O Wdowie co Żołnierza oszukala.

Eden Żołnierz iśćge w tych rzeczach nie chwilk / do iednego Młie-
szanina przyiachał prosić go o nocleg / chłop iako szwany /
młodzik obaczywszy rzecze mu: Panie młody radbym to wżynił /
żebym cie przenocował / ale mam wiele głędzi / dziatek też dopa-
na Bogą / niemial byś pościu / ale oto masz na kwartę winą / mie-
skła tu podle Wdowę / ma nadobną y obyczajną dziewczę / kte-
mu iedyna kłeta cie bardzo radą przenocuje: a jeśli się ciey dobrze
zachowaś / możesz pocić cie dziewczę / nie wróciłbyś bo ma pienią-
żki. On młodzik iśćge nie bywał w ogroycu / wżerzył oney po-
wleśćiego. przyśedł do Wdowy / o nocleg prosi. Wdowę przy-
zwoli tylko miew z sobą co byś jadł / albo pił / Żołnierz rzecze / Nie
staray się miła pani / będzie. Pośle Żołnierz po pieczenia / na kure-
dwą / grochada / Wdowę też frupek wwarzy wieczerzaia. Pan młod-

Traktat

dy podle Panny siedzie / na Panne poglada / y rzeze: By tego
posłać po Węgierskie / dalbym na garmie / rzeze matka: po trzy
groše tu podle iest / dašlity na garmie / ia y cortá na drugi. On
nieborak dal sam na dwa garca spodziemiac sie nagrody podpi-
wszy sobie / opatrzyła sie vna iutro Páni matka. Bazarac inż ģas
rzeze: Synu miły niechce tego przed toba táic / tylko nas tu dwo-
ie w tym domu mieška / á niemamy iedno dwogie loża / á iżes ták
heyny y ģestowales nás dobrze / nie damci samemu spać na lożu /
ale skoczmy wszytko troie / á kto nadáley skoczy ciż soba spać beda.
Przyzwolil chetliwie on Żołnierz / bo sie tego pewnie spodzie-
wal iż Diewka iáko młodsza / miała dáley skoczyć niż Matka.
Założyła cel matka na podśienie / y wymowi że zpruguśkać: Pan
na wprzod skoczy / mniey niżeli matka / młodził rad / co to o sobie
rozumiał że miał dobrze skoczyć niżeli diewka / á co ná wymowie
było że to miał mieć / zápomniawszy onego że to sobie miešek wy-
ukrzył skoczy dáleko zá prog / á wten ģas diewka z matka sień pre-
tko zamkna oknem mu iego ofszep podając śmieia sie / há há há /
nie skocyles ná cel / á toś dáleko skożył / musiał nieborak ná pod-
śieniu spać włożywszy kółke pod bok. Káno wstałszy / idzie do
onego gospodarzá co mu kazał do oney gospody / powie mu wszy-
tko co sie działo / strosowałgo z tego nieśczánin że ták bázro ska-
kał z własczą z białemigłowami. Rozumiem temu by sie było dru-
gi raz tra filo záłożyć taki zakład / z nięyscą by sie byl nie rużył.

Dobro to ná dla wigaske.

Trzeba niutki / Nauzac hutki.

O niewieście co Meżá žalowała.

Niewieście iedney Młoz zmarł / przy ludziach tak iáko ten na-
rod zwykł / rzezwie go plátala / gdy sama była tu plázu podo-
bno nie miała / prowadzac do kóściola ondlála / kłtá rázy /
y inż go w grob kładac / ták bázro ondlála / że ledwo niewiaśty
śaśiadki iey duśie sie w niey dotarły. Przyprowadziwszy ja do do-
mu cieśka ia aby sie meśtaśowała mowiac / że cie Pan Bóg nie o-
puści Vná im rzeze / mam nadzieie w stworzycielu moim / że be-
da miała lepszego / á niżeli to był. Ale co sie wám zda / iea lim była

dobrze

dobrze
żyła.
Niegy
Od

Śla
ba

do sieb
dnia / d
ry w do
rozmár
dnal to
do kow
Doktor
mu iż w
ki zosła
Doktor
pómaca
inśedo
potym d
kiegós p
dzie ope
Jela pá
ma twa
dzac Do
rzeze iey
zow ope
złomno
Doktor p
tyłkó ráz
dzie forá
to letáśt
Názáut
iey práw

dobrze omdlała: Nie wiasty w śmiech a ona nieboga się nie oba-
żyła. Ale iey wrychnęło gdy iey drugi po zawoia tychoż męcał.
Nieżyła pewnie onego wierzyła.

Oddaie to p. Bog snadnie: Ktora żoná zmeżem zdradnie.

O Pániey co lekářstwo brála.

Szlachetie ieden ná leki do Brátowá przyiachał/ wziawšy z so-
ba y žone aby ty pilniejšá okolo ie° poslug byla/ wezwawšy
do siebie Doktora iá brát lekářstwo. Czwartego ábo piatego
dnia/ dwá sásiedzi przyiáchali do nteğ ná wiedząc go/ ieden k-
ry w domu iego gásto bywał. odwiódšy Pánia troche ná sro-ne/
rozpráváiáac okolo choroby mežá iey wedle starey quitácyey/ zie-
dná to že názántř miał dáć Pániey lekářstwo inšemi drzwiami
do kownáty przyšedšy/ Málo co po odešciu onych šlachetícow/
Doktor przyšedł iž Páni iela bádzo vřystkováć ná žoládek powie-
mu iž wiele morzenia w żywocie miała. Doktor kázal iey ráno zná-
ti zůstávieć/ á ogládávšy miał iey dáć lekářstwo. Ráno przyidzie
Doktor ogláduie znáti/ widzi že sie Pán iey nie niedžicie/ pulsu tež
pómaca/ á puls baržo dobry/ pomysli sobie želtá Páni nie przez co
inšedo choroba sie zakláda/ iedno bykoło mežá niechodžila Pošle
potym do Apteki nápisávšy konfekt šialkový/ y troche zmíia-
kiegás prošku aby nepoznála. Gdy przyniešli/ pyta Páni iešli be-
dzie operováł ten konfekt: powie Doktor že będzie raz ábo dwá/
Jela Páni prošit Doktor aby iey co mocnego dáł/ powiedáiáac že
ma twardé przyrodzenie/ á ktemu baržo zámulony žoládek. Wi-
dzác Doktor že sie purgácyey mocney nápietá/ widzi ženie darmo
rzege iey: Táť iá to žártuie/ będzie ten konfekt wícey niž šesćrá-
now operováł/ ale W. wezmigodžine przed obiádem. Páni
žádomo wzięla konfekt/ á oná go gđžies wkat wrzuciła. Przyidzie
Doktor przed wiečeržá/ pyta iešli co konfekt ruřyl/ powiáda iž
tolko raz/ ale mám morzenie wielkie mniemám že mie w noci bę-
dzie správováć. Gdy iuž wiegor przyšedł ná dlužiey noci/ ies-
to lekářstwo správováć Pánia/ že cálo nec dokownáty chodžila.
Tázántř ani mđlá byla/ wřátžie Doktorowi džiťkovála že
iey právie lekářstwem dogodžil byl/ iěřže od žádnego Doktora

Traktat

ktora takiego lekarstwa niemiała/ śmiała się Doktor chorobie oney
kazać wsty naszcienie gdy ona widziała napisać.

Zley żony nikt nieustrzeże/ By ią wsadził na wterzech wieże.

Niewieście co kotą przedała.

Soleys wędney wst bzdac nasmiertelney pościeli/ prosił Żo-
nony swey/ aby zaraz poiego śmierci przedała wolu zobory/ aże
pieniądze wstytkie ktore za wolu weźmie/ aby w imie Boże za du-
che jego rozdała. Z wielkim płaczem obiecała to Mężowi. Gdy w-
miał/ zaraż niemieszkając/ pocho wawszy go/ iachala do miasta/ wo-
lu onego przedawać/ wzięła też yketa z domu/ aby przedała na
swo petyb. Wędzie na Ryntu/ przyjdzie Rzeźnik/ pyta drogi to
Wol? Odpowie Solysowa iż zagroś. Pátrzy Rzeźnik na nie/
rzecze iey: Przedajesz czy żartujesz miła dobra żono/ powiedzeto za-
co dasz? Ona mu odpowie: Miły dobry Pánie/ záprawde tego
wolu dás zagroś/ ale tym sposobem/ mam też kotą przedaynego
a jednego prziz drugiego nieprzedam/ chceśli tego wolu kupić za-
raz je też kup yketa. Dziwno Rzeźnikowi: pyta áco by był yketa?
Niewiasta powie/ że kotą nienioże dąć raniey przednie z gtery złote
a wole przynni zagroś. Dziwnie się Rzeźnik/ ze ięse iako żyw-
na takim tatga niebwała/ a widząc że on wol lepley stał niżli za-
gtery złote/ rzecze iey. Niewiastobierz pieniądze odliczy/ naprzed
pieniądze za kotą/ gtery złote/ a potem záwolu groś. Páni Sol-
ysowa schowała pieniądze za kotą gtery złote zonymi grośem co
wzięła za wolu/ posła do kościelá/ w imie Boże rozdała za du-
che swego/ iako rozkazanie miała na Testamentie/ wstytko dąć w
imie Boże coby wzięła za wolu. Prawdziwy to wterhył.

Niepotrzeba rady. Niewieście do zdrady.

Jako Pánná odzience ofiowała Wianem

Zalecał się Pánnie ieden y radby ią był poiał/ gdyby Wiano
dobre iakie miała! W rozmowie do tego przyszło/ że iey spytał
coby też mátká za nią wiana dala? Pánná odrowiadziła: Ja
nie wiecey nie mam/ iedno stoł ed mego młego Oycá y od mátki
ktory lepley niżli sto złotych stoi. Wlakeniał się na on stoł/ bo go
miał dobre wola wstęd w macycá Lipowy kupić/ poia wsty iá

Czwart

bie oney
jeze.

roził Jon
ory/ áte
je za du
Gdy w
asta/ wo
dala na
drogito
na nie/
dzeto za
de tego
daynega
upic za
ylyker
ry zlore
ko żyw
nizli za
naprzed
ni Sol
ofem co
za dusie
do daem

Wiano
y spytał
ala: Ja
d makti
/bo ga
wfy ia
Lzwat

fiaty.

Czwartego dnia po alubie goziewy on siel stal/ pyta: A ona w ten
zas na progu siedby/ zmusi coś iadla: postawiwszy na łonie/
rżęge majow. Oto moy mily mój ten stol na którym iem/ a za
za sto złotych nie stoi? Zastobie sie w głowe/ radby sie był od
jem/ ale nie wgas. Przydasie to na onego/ co dla wianá / zene
wymuile. Jabyim radził każdemu co sie wola ożenie má / aby pa
wital na ten wiek. Nie pntayal tá, tedy jest Enotá.

O Báb e co Dyabla cskutála.

Niewiasta ied na mi przysiarpen u wdowa bedac miała sie nie
nag 137. Cicha iednego był wielki prodzay/ tak że sama zje
dzia zebrać z pola nie mogła/ iela sie fras wac/ że o robotnik
arzo trudno było. Półka ja Satan/ pyta o co by sie frásowała:
Baba rz: Ge: ces zag iest/ porcie satan/ iesiem dyabal/ tys to frá
nie/ rano iest mi sie na cas trásil/ mam uiele z obrego na polu
iabyim to zrobila y do gumna zwinzla/ a iz robotnikow dostac
nie/ a wofie cie romoz mi iel obym ja u fytto w gumnie mne
ala. Kiege dyabal: iesli mi sie odoasz/ ia tobie w fytto zrobie
do gumna i wiozje. Baba rz: e: dobrze siatanie/ iesli mi te trzy
ezytore fytie w mowie oc yaf/ náprzod szazatni f mi zpel
do gumna bez szody w fytto. Druga: wielki fles drew nancs m
alafy u rab: a zrobiszy co przyidzies do mnie. Trzecia: po
olem. Dyabal wnet to zrobi. Konie miał wartkie/ y sietiere cstro
przyidzie do Baby/ co trzeciego kaze. a Baba piernie gle sem wic
tim y rege dyablu: Dyable co rychley pierdel perwi/ a krecz
meg powrosto/ iesli tego nie wzymi/ to cóci obiecala/ nie ze w fyt
eziego. Dyabal ze w toj fytie nie bywal/ gdzieby pierdelowe po
wreha robiono/ posiedl ed Baby preg. Klauz sie z tej powiesci/
ialo ten Babi nare dzam se chetry/ że y zkátana rozum u maia.
Podobno te Baby wrenami zmlodu farmia. Ziad ona przypo
wiesć. Dluogo ten refuta. Bte Babe cskutála.

Co wlażl w pulkusek.

Między rey Jony Stanzet, nad spodyeranie do domu przy
szedl/ a ona byla rada iednemu w domu swaim/ że re sie rey
zda wna dobrze zachował/ nie maie gdzie sie skrye/ pulkusek stal

Traktat,

w izbie przeworocony, kazała wien wleść / a iż nogi widac mu by-
lo z niego / iśła Młozowi mówić: moy miły Młozu / ten głowiek cār-
guie ten pulkufek / chce go kupić / przeto wien ząglada / iśliby id-
kiego okienta nie było / przeday mu go / wśak nam mało po nim /
a ty też dobry głowiege / iślis inż ogladał / cefnisie nāzad / a
starguy sie z Pānem. On siestargowal z nim / iśse wu go y do do-
mu odnieść kazał. Zdżironemi inwencyami ten narod niewieści.
Przeto nā ten rym sobie nāpis.

Młozes mówić zāwśie śmieie / że Młewiśśā chytre źiele.

O Pāniey co nā Odpust chodzila.

KRakówśka Młeszka była iśskawa nā jednego Studenta / o-
iż w domu w niey nie było żadnego synku / a ttemu matka młze-
iey miała nā nie bāgne oko / nie mogli tam Pan Student bywać,
ani sis nā inšym mieyscu znis widac / bo matka znis wśedzie cho-
dzila / z obu stron testno ich było / że zśoba eprocz kātet mówić nie
mogli. Onā dobrā Pāni myśliła o tym / iśakoby przēcie do tego m-
gło przyc / aby sie zonym Pānem Młedym do wołey nāmowila /
nāpisała list do niego / oknem mu go zryśśila / gdy śedl nāmo Ra-
mienica / nā krorym było / aby nā Rāzimierz śedl / y pytał sie do
Jānasowey w kacie niedaleko S. Jākubā / w rymizamtā nie wiā-
śka zniāiomoś / a gdy ia nā Odpust poyda / (a było to przed S. Jā-
kubem) mimo dem tey to niewiāśy / kaj mnie z oknā wod s oblać
ia to petrāśie iśakto sie zśoba nāmowieny. On to Student tād
wczynil / śedl w gās nā odpust / nāpawił ene niewiāś / abyś ta
Pāniā krotac wśaż z oknā oblać / przycetkuy niewieć / że ia za
to żadnā trudność popaść nie miała / a zā ene posługę dwā talery-
iey obiecal / gdy było po obiedzie / onā Pāni nāpārla sie iśc nā O-
pust: krotay Młaz dozwoil / posłay sy znis Młezke swā / y dīez
wge nie wielkie / kāsārce doma zostāć kazała. Młiāiac on domet /
w ten gās onā niewiāśśā co tego rīlnowāł / rocdā iśa tād iśakoby
z nieobāgenia zleie / gdy Pāni kzytnela Jānāśowa wobieśy / o-
pādnie iey v nog prośac iey / aby iey odpuśśila / iż to z niechcemia
y z głupstwā że pierwiy nie wyfzśala iśeli teo idzie wogula.
Rzēomo Pāniey nie miło / iśelā niewiāśśe wśedzē d iey domu blā

Indzi
nia i
niem
iśo z
mam
iśa: N
co rye
tala/
niey p
nainn
nāpis

Ed
Laric
śeby ś
fwego
śedl /
Młod
dnia i
dek / p
pūānś
odal ś
sie pū
weźmi
Zapro
e gni
mātr
śedl /
popnł
do zān
złay

Indź by sie nie dowieździeli / gro nie z wielkim gremem / aż matka za
nia iela sie przygniać / pania matka osuśnie : coż pani matko że te
nie wiastie tak barzo omawiać / także do Kościola y do domu mam
iac z mekym rabkiem / y w rey Koscilce pomagany : Kogoż ia
mam posłać do domu po inshy rabet / kiedym dziewczki z soba nie wzię
ła : Matka widząc tego dziewczę serawie nie mogło / śla sama
co rychley do domu. Paniey mowiac aby icy w domu onym pege
tala / dziećte trz eneposlano po wino aż na Stradom. bo sie Pa
niey pic zachęciło / skoro Matka wšla. A tym czasem pani sie z Pa
niem młodem namowila / nim Matka przyšla. Dobrze Owidius
napijal.

Dure vir imposito tenera custode Pnellz

Nil agis ingenuo quique tuenda suo est.

O Tuiwieście co sie wrzeży wrzuciła w studnia.

Eden dobry Towarzysz miał nadobna Jone / a piał był y przy
wiedl do tego Jone / że sie rozmawiała jednego Młodzika / a
żeby śnady z nim mogła sie rozmowić / wvominalażaw sie Męża
swego / aby śedł gdzieś z nią i śiadł : Gdy mężpłany do domu przy
śedł / ona debra Pani Męża położy rasy / nie tylko w dom onego
Młodzika puszala / ale y czasem do niego chodzila. Trafile sie z
dnia jednego zbywa z domu ona Pani Męża swego : Jako nie du
dek / pomylała śedł że to nie darmo / a nie darynych czasow tak o
płanstwo nan wt rskowała / że w domu zbyć nie megl. Pośedł /
odał si na to że nie nie pil / w nocy przy dźie do domu / y wczyn
sie płanym w mowie y chy gaciach / Jona nadobnie nie śaiac ni
weźmie go mowiac : Podz s-rez moie śpaci / a toś sie wpił bardzo.
Zaprowadziwszy go / y sama sie podie niego wkladzie / a skoro on
wognie chracić / wstanie y znornu sie wberze / przywarłszy ko
wnat / śla do swego Salentá. Skoro wysła z domu Mąż wstał
śedł / zaworł śien / a śem w oknie stał / getaiac icy czyby przyšla.
Do pnił nocy prawie / Pani do domu wedruie / ebaży że zawarto.
Do zamśia idzie / y gwałt chce ctwerzyć / do ktorey rzeży Mąż
gła y nie cnotliwa Jona / zoż to tobie przestoinnie małżona swa

Traktat,

go zdradzac: Nie powiedz sam słowa mego: wiecez na / polaze
wszystkiemu swiatu i wole ciebie y twoim: a dzicompolaze y two
im powin nym. Ona nieboga imzgo dla B: ga rocié / c moy mi
ly mezu rumieci osamblady byla / bo jednym s: s: hem siaciem nie
mogla / twerzcie moy miły mezu / a do samierci sie teg: nie dopu
szaj: Miaz z adnym sposobem nie chcial, jedno zebyt. m na vlicy do
dnia byla. Ona widzac ze niemie gla vprocié / polze nan inym
fortelem / iela mu grozié / o zly a zopamietaly mezu / peniewaz mite
zelis: rose wrr: d sie chce / oto iey nie doze kas / wole ia sama sie
bie zabie / ni zelis: wole ia ka podiac potrzzena t: ze wt: studnia
co przed s: msiadem iest wloze y vtopie sie: a wiedz: tym ze tr
tego przypiac / bo kazdy rzecze / ze ty vpiwsky sie / vtopiles n nie /
bo zaden temu wierzyé nie bedzie / abym ia sama miala sobie mezo
boyc a byé. Przeto ty alv glowieze dasz g: rlo / a iesli ty mnie nie
puscis do domu / wiedzze o tym ze ide vtopie sie. Miaz nie wie
rzac temu by to vgnie miala / rzecze: bys mial y syie zlamac / ia
ciebie nie pusze / o z ta twoia niecn: ta wszystkimu swiatu as: abe
dzie. Ona dobra Pani siedszy do studnie iela mowic: Panie wrece
twoie polecam ducha mego / wzia wsky kamien co lezal vstudnie /
wzrucila vstudnia / y vtaila sie w edle studnie. Miaz vstyskaw sy
a ciemna noc byla naten gas / tak wielki rum w w edzie / m nie
mial aby zdesheracyey wlozyla vstudnia / chce ia ratowac / o
tworzy wsky sien przyszedl do studnie. a ona niedaleko drzwi sto
iac / wbiez do sieni y zamknie / wbiez na g: re v rzecze glosiem. A
zly mezu mal: s sie napil / iesze oklo studnie ch: dzis. Miaz z one
vstyskaw sy przyszie do drzwia ono zamknieno / rzecze: c tworze
blaznieco / zlaklem sie cie / a ona ale s: m wielkim: nie polca i trze
dla samsiadow / nie otrymci gasie do domu ch: d: mal: s sie we
dnie napil: obieciac to ze cie nie rusze. ze by u fyxer ludzie wie
dzi: li twe sprawy / ze ty gdisz ed mal: y idsis. Miaz slyszec t:
imie iey laiac: a nie enotliwa zeno: / sare i tr: stwo na mie wkle
das: owo tak sie sal: arzeli / ze samsiadzi vstyskaw sy kazdy do okna
wstal do oney komedvey / vrtiac co sie dziele Ona dobra Pani
vstyskaw sy sasiady iela zolacem mowic: Moim m: en: tliw: sam:

siedzi

á tedzi
domu
vpon
go tes
dla te
zdrug
wa z
na to /
ak w
stwo /
oatze
by sie
byfny
lo / w
nie prz
mu cho
bie na
gasem
intz re
oney do
nia do
wsytko
go che
zamilg
ekiego
Nier
+
Zlon
wag
sobie z
wie iey
by m co
wierzyle
wofe / z

Ścieżki patrzcie tego zdrayce mego piąnić/ skąd o tym gąście do
domu idzie/oto to late a budzi was/tem mu ia dlugo cierpiał/
wspominając go aby tego poniechal. Alz niedbał na moie słowa/ia
go też d'uzey cierpiec nie mogę y do domugo puscie nie chce/aby
dlá tey smutny mogli sie pohamować. On dobry głowiek mie sie
z drugiey strony sławować żeć nieprawda. Sama zła Białagło-
wa z domu wyla/ y powiadał wſytko iako sie działo. A ona zaś
na to/ Patrzcie tego piąnić moimili śamsiedzi iakoć wymyśla/
iako was wzięw ludzje bce w pole wywieść. Co to zapodobien-
stwo/ia wd mu tylko wſokuli/ a on oto wbraſy sie na rlicy/
patrzcie iako śali jem sie do śladney miała wrzucić/ dáy Bo że a-
by sie sam wrzucił/ z tym swoim plugawym piąnistwem. Lepiey
byśny sie mieli troche nziłi teráz. Śamsiedzi niewiedząco sie dzia-
ło/ wiedząc że sie rad napiał/ ali go śreſować ywinić/ że torzeż
nie przystoyna tobie głowiekowi śategnemu o tym gąście do do-
mu chodzieć/ aieali piąnistwem sie bawisz/ wzdyc to nie przystoi to-
bie na żone cnotliwa tego wymyślać/ co na nie powiadał/ tym
gąsem iuz switalo/ on też do swego powinnego poſiedł. Włas-
niutrz roſtawilo sie to po wſytkiem mieście/ przyſzło do Rodzice w-
oney debry pani/ teráz ſtero dzien zaraz do nich poſła/ przyda z-
nia do domu/ ieli ſukac y grezie wſyſcy/ że nieborak muſiał ono
wſytko na ſbie od nieść/ a ieli by co znia o to poechnal/ tedy
go chcieli o wielo klepot przyprawić/ muſiał nieborak wſytko
zamilżec. Tak niewiaſty umie a choc co ſtroja pięknie sie zę-
tkiego wywieść. Nie bez przyczyny Juwenalis uapisał:

Niewiaſta miewa to ſie braci/ Ktora w ſted wociach wtraci.

— Niewiaſta Sekretarzem bydz sie nie godzi.

Człowi ka to mado g d. s. mado gya żony/ ieli nieſwiegotli-
wa gdrbys ſie ſer cieg ſorecnie wierzyl. Traſilo ſie po-
sobie ż-ne/ teorey choc doſiadgyc ieli by nie iſzyna była/ po-
wie ſey/ miſz ż- no dain na ni ſie rzecz przydał/ y barzo ſie ſraſa-
by mi co zleg niezn mionowala/ iakoż ſie nato zanie ſe barzo/ z-
wierzylabym ſie tego ale ſie boie be niewiaſty ſwiegotliwa ſa-
wſe/ ſebrſteg zdmu nie mionowala/ bo ſe do nie-
mionowala/ bo ſe do nie-

Żona rzecze: miły mężu nie wstępnie: rzecze/obiecując to tak tańc/
 i tak byś zaszł w noc do wsuścił/ a zo laszą te przyg: de twoje:
 tak długo prosiła męża aż iey powiedział. Wzgorąsyhey noc znio
 zlem i cie/ wiesz się niż w odnoga baka/co y nad przyrodzenie jest/ y
 znam ommie coś nietylko niego/ przeto się boie by to na świat niewy
 leciało bez strzydel/bo bym był w ludzi w wielkim obmowisku.
 Żona na to powiedziała. O miły miły mężu/położywszy na trzy
 dwa palca że tego nie roznieś/boć się ieszce onego boie/ktory ży
 dy wyprowadł z Egiptu. Ledwie się oblokła/alie do niej Jedraśko
 wa przystąpiła ogień/iako one zwykły z sobą dziwne rzeczy nieptać/
 między infemi rzeczami to przytoczy/że iey maż zniósł iate/y dru
 g ego się spodziewa na drugą noc: a letego tak moia miła/tobie
 się zwierzam tego/iako samśiad se/a niewierzyła bym była temu/
 alem ię miała w rek. Jedraśkowa wzięwszy na pokrywke ognia/
 przyniesie kmosze drugiey d wie iat/to jest że się bała iż samśiadek
 zniósł dwie iat/y trzeciego się spodziewa/ieno tego nie trzeba po
 wiadac/bo mi się tego żona iego zwierzyła. Kmoska trzeciey o
 trzech powiedziała/tak że tego było około dziewięci. Nakoniec
 to przyszło do sameg męża/gdygo samśiad to ten to owpytało one
 iayca/ iat gromie żonę/przysięgała się mercho/awżdy ieszce nie
 cey przyczyniła d r mey powiesci. Nie będzieś potym y mnie Ser
 pretarzem. Nie darmo Horacius garnym takowego nazywał/Pro
 ry mówi to tego nie widział/ono obawia to co mu zwierżono.

Fingere, q i non vixit p mlt commissa tacere,

Qui equid, hic niger est hunc tu Romane cauto.

Pelał tak zas mówi.

Chceśli mieć co tajemnego, Nie zwierżay się żenie tego.

O Jedney co vrodyla gwoli Mężowi dziecię.

W Miastow Szerzycu przez miłe do Krakówca w którym
 był/Piekarz ktoryż żona vsta wicznie bałaś y kłopoty miewa/
 dla tego że nie płodna była: ona Pani vskarżala się przed drugą
 samśiada oney swojej ciężkości/powiadając że nigdy y jedney go
 dziny dobrej od niego niemiała/wymiała mto na ogz. że mądzia
 reł nierodzą. Prosiła oney samśiadki/aby iey w tym taka rada poa

dała

12

dała, ścisłać a rzuciła sie iey, dla iey rade tak. Miła ścisłać do /
twierdzo / ponieważ dziećciecia Pan Bóg wam nie chce dać / a ty
dla Boga masz wstać wigny kłopot / zaydziesz na meża fortele zmyal
sie być brzemienna / czyn sobie krzyżenie / i / omierza sobie po-
traw / y niechci sie zachcewa to tego to owego / krety wagla / y in-
nych rzeczy / a to czyn przyiego oczach powiadać / i / nie wiem co
mi sie dziele / zrad obaczy / że on to rozumieć będzie / że zastąpiła /
z drady sie spodziewać nie będzie / abowiem mu ty tego niebedziesz
powiadać / że byś miała być Brzemienna. Potym iakoby piatego
Mieścica / powiada / że coś wzywocie / ciu / a / i / a tobie / przypa-
wia podufie / i / kret / pod sukna / przyfysie / a / z / nia / i / akoby / brze-
mienna / chodzie / będzie / a / potym / poradzimy / sie / gdy / czas / b / dzie
tu / porożeniu / że / i / akiego / n / obnego / dziećciecia / abow / K / a /
abo / tu / de / st / aniemy. Przysłała pani Pietarka na te perswazy /
i / a / g / nie / to / w / sy / et / e / i / a / na / u / g / l / a / o / n / a / s / a / b / i / a / d / a / . M / o /
b / e / r / a / t / w / i / d / z / e / a / c / u / e / s / i / e / g / i / s / t / o / k / r / z / t / u / s / t / / p / e / t / r / a / w / y / i / e / y / c / m / i / e / r / z / y / z / a / c /
c / i / e / m / a / s / i / e / i / e / y / l / a / d / a / c / z / e / g / o / p / o / r / o / z / u / m / i / a / l / z / e / z / a / s / t / a / p / i / l / a / r / a / d / c / h / u / d / i / n / a /
/ d / o / p / i / e / r / o / p / o / g / n / i / e / n / a / z / e / n / e / b / y / e / l / a / s / t / a / w / / d / o / p / i / e / r / o / i / m / i / e / i / e / y / s / i / a / t / y / s / p /r /a-
w / o / w / a / c / / y / t / o / o / c / o / b / y / n / i / e / d / n / o / r / z / e / k / l / a / k / u / p /n / i / e / / k / r / o /t /k /o / e / s / z / y /s / t / o / r /y /
p / h / a /c / / a / b / o / w / i / e / t /o / p /r /a /w /d /a / b /y /l /a / . G / d /y / w /i /z / p /r /y /c /h /e /d /z /i /l / c /z /a /s / z /l /e /z /e /n /i /a /
o / n / a / s /a /b /i /a /d /a / w /i /e /d /z /i /a /l /a / o / i /e /d /n /e /y / k /u /h /a /r /c /e / / w /z /e /z /n /i /k /a / / k /t /o / r /a / n /i /e /
b /o /g /a / w /e /s /p /i /a /c /k /i / g /r /o /c /h /u / s /i /e / b /y /l /a / w /s /t /r /a /c /z /k /a /c /h / o /b /i /a /d /l /a / / o /d /w /i /e /d /z /y /
i /a / n /a / s /t /r /e /n /e / / p /o /g /n /i /e / i /e /y / m /o /w /i /c / . G /r /e /t /o / w /i /d /z /e / i /a / z /e /s / t /y / b /r /e /m /i /e /n /-
n /a / / a /l /e /c / p /o /r /a /d /z /e / c /h /e / k /l /i / s /t /o /m /e /t /y / y / k /a /r /a /n /i /a / w /s /c / : i /a /k /o /b /y /s / p /u /k /t /o /
z /l /e /g /l /o / / p /r /z /n /i /e /s / m /i / t /o / d /z /i /e /c /i /e / / a / i /a / t /e / d /a /m / n /a / d /o /b /r /e / m /i /e /y /s /c /e / / g /d /z /i /e
s /i /e / b /e /d /z /i /e / d /e /b /r /z /e / m /i /a /l /o / . R /a /d /a / d /z /i /e /w /k /a / t /a /k /i /e /y / o /k /a /z /y /e /y / / a /b /y / p /r /e /z /e-
c /i /a / w /t /a /n /c /e / c /h /o /d /z /i /e / m /e /g /i /a / / o /b /i /e /c /a /l /a / / y / o /w /s /e /m / c /z /o / p /r /o /s /i /l /a / / d /z /i /e /k /u
i /a /c / i /e /y / z /a / t /a /k / e /s / b /l /i /m /a / l /a /s /t /e / / x /p /r /e /s /z /a /c / a /b /y / t /o / t /a /y /n /o / b /y /l /o / . M /i /a /l /o / c /o
p /e /t /r /e /m / d /z /i /e /w /k /a / z /l /e /g /l /a / w /n /o /c /y / p /r /z /n /i /e /s /l /a / z /a /r /a /z / o /n /o / d /z /i /e /c /i /e / d /o / o /-
n /e /y / s /w /o /i /e /y / d /o /k /t /r /y / p /o /r /a /d /n /i /z /k /i / / a / s /i /m /a / z /a /s /k /l /a / d /o / d /o /m /u / . O /n /a / s /a-
b /i /a /d /a /l /a / s /t /e /r /o / P /i /e /t /a /r /z / i /d /e /m /u / w /y /s /h /e /d /i / / p /r /z /y /w /i /d /z /i /e / / p /o /w /i /e / z /e / m /i /a /m /
d /z /i /e /c /i /e / / r /o /z /i /s /t /a /y /s /t / / c /o / t /y /c /h /l /e /y / w /n /u /d /u /g /l /a / t /a / i /e /s /t /e /s /i /e /m /i /a /l /a / s /t /e /r /a /w /
i /e /d /e /n / t /y /m / c /z /o /w /i /z / d /z /i /e /c /i /e /y / / r /e /d /z /i /l /a / b /e /z / b /i /e /s /c /i / . P /r /z /y /w /i /d /z /i /e / p /e /t /y
m /a /z /z / K /r /a /k /o /w /a / / a / b /a /b /l /a /n /i /a / s /i /e / Q /u /e /n /e /d / S /y /n /a / / a / s /a /b /i /a /d /a /l /a / z /u-

u ta kleyce w garku. Zed Pan dziaściu przypatruie mu sie /
sasiadka mowi / takie takie iako ociec prozno bysie go przed mial.
Sprawil petym chryziny / sasiadow naprosil / gestowal dobrze
iako ten ktery w piec lat na zenie dziecia wysukal. P. tym ona
nie gnieka wiedzac iz ten dzienwla byla dobrej ctyla / azas przedo
schudla / iela sie pilno ed ntey wynia domar / iako dobrej go spody
mey w i-dz. ec przyzwidita. A przyzyskuiac ten słow y v tuem / nas
wet y przedem / powiedziala ze ie dala tey atrey Paniey. Owo do
blo tego iako po sinurze / ze to dniecia piekarka prodila nie stekas
isc / došlo to piekarku / ona samis adke iadome karano. A Pania
piekarka co w polegu placki iadala to ia tuem miaz gislo sinato
real / ale go y samialo nie byl g. dzien / d. magiac sie tego v zo
ny / co v Bogu w mocy. Nie darmo v nos no wis.

Domacy sieco bré moze / Tedy cie Pan Bog wshomoze.

Jako dwie niewieście Meżow Hulaly.

W Jednym miescie / byzacz Kupiec / tey nash zna z. nemi /
rozmiłowala sie iednego Ku. gela / d. ob. dalt ten słuch meż
ktorey powieści nigdy wierze n. e. h. iat. bo gdy te słuchy zenie
powiedal / zaszwe mu sie omiala z. t. g. slateczne wymowic. Tra
silo sie gazu iednego / on kupiec bedl na biesi de / prosi ny odsam
siadow / zona rozumiec ze sie chwila zabawi / dala Frydrycho
wi znać / aby byl v ntey. Ciad ich spodnewanie / przedzey / rypedl
do domu nizli mial przyac / y zastal tam / onę Frydrycha / ktory nie
zekaiać aby sie z gospodarzem przy wital / a. elowal tyiem do do
mu kupiec na oko to wyrzawsy co mu ludzie powiedali / iat zona
bieć / za leb ia porwawsy / ktora zbini sy / zewlekl ia do noga / y
przywiazal do kamienne go slupa / kt. ry wpe strze dlu siem stal / a
sam iako pianny do sklepu bedl spac drzwi otworzyn / y / aby ten
ktora kucharka nie odwiazala / a bylo to w owe g. sy / gdy komo
rowie Seym miewaia / w tyle onę / kupca / byl dom Szlach. e. ki
w ktoty Balwierz mieszkal / z ktorego zona ona Panimiala / towa
rzystwo / a ta Balwierza sekretarka ich byla / Frydrych powie iey
ze go miaz wyipa / aprosil iey abyшла domiedziec sie / co sie z Pania
ona dzinie / Balwierza wiedzac tam prz. st. ti / tyiem sie do onę

oney
prawie
do nie
y dla
mnie
ona p
zu za
A iesli
by roz
paniey
bylo p
Frydry
Tym
spis
nie od
niecno
toba /
pamier
dwia
poleph
iey nie
A on
y rzeg
biec
abo v
ten co
cal no
mowi
osy n
wzow
mu m
y v na
co pla
medya

Piaty

oney Kamienice chce iść do sklepu słuchając jeśli sprzą albo nie. A iż
 prawie iść było mimo on filar poznał Pani / y rzecze poszeptem
 do niej: ach miła Balwierko niewiesz co się stało / rzecze / wiem
 y dla tego tu przysła / bo mnie Pan Frydrych oto prosił / jeśli w
 mnie w domu, abym się dowiedziała co się z wami dzieje. Rzecze
 ona Pani, miła Balwierko rozbiegła się z suknie / y z koful / stan
 tu za mnie na mała chwile / pojdę ja do niego / rozmowie się z nim
 A jeśli by się obudził ten rannica / tedy rzekomo płacz / a stał / co
 by rozumiał że iść przysła / Balwierka chce się tym
 panie zachować / rozbrała się / króć Pani onym powrotem co ja
 było przywiązano / przywiązała do onego filara / a sama stała do
 Frydrycha na rozmowę obracając się w suknie oney Balwierki.
 Tym czasem obudził się mąż / iście wołać na żonę swą. Ehey żono
 gdzie ty gniesz? Balwierka iena stała / co by tylko wiedział że się
 nie odwiązała / pocnie do niej mówić na pościeli leżąc / a zła a
 niecnotliwa żono by mi nie było o to cnotliwe dziecię które mam z
 toba / dał bym cię zabić / albo bym cię swą ręką zabił. Wskazując za
 pamiętała białą głowę / jeśli mi się obiecuje polepszyć / tedy cię
 dwiżę / a sam dla siebie tym cię stawieć nie będzie / obiecuje że się
 polepszy? Balwierka niebogawo słowami rzekła / nie chciała aby
 jej nie poznał / bo by ja był podobno zabił / ieno stała / a płakała
 A on do tyła jej pytał o polepszenie / aż mu toleka do nosa przysła
 y rzecze jej żono żono / ja tobie radzę mów zemna / a polepszyć się
 nie będziesz / Bogiem świadczę że co z tego wyjdzie / abo cię ręką ręką
 / abo wkręci / abo cię oskpec / a iż nim mówić nie chciała iako
 ten co stał iść do sklepu nie wysumiał / obróciła się złości / namo
 cał noz w kółdę / siedł do niej. A niechceś niecnotliwa małpe
 mówić zemna? na wże ja ciębie / że będziesz na tym / (wspomniała
 na Karanie) zemna mówiła / daj mi tobie iutro nos przycho
 dować / jeśli będziesz cnotliwa tym iutro ci miarę / co two
 mu miłemu nie wiem iako będziesz / ja siedł do niej / y wstał
 y wstał. Aż tym Pani przysła / Balwierka co jartem płakała
 to płacze bez zartu Pani pyta / co się z dziećmi? Balwierka ona
 mówiła / prosi Balwierka aby jej na powiadala o nim

Traktat

334 ten przypadek / obiecała iey d... nas... 33 d... 334 ten przypadek /
 wien / w... 334 ten przypadek / wien / w... 334 ten przypadek / wien / w... 334 ten przypadek /
 sem dodomn Bal wierka / Dania z... 334 ten przypadek / sem dodomn Bal wierka / Dania z... 334 ten przypadek /
 lara. Po m... 334 ten przypadek / lara. Po m... 334 ten przypadek / lara. Po m... 334 ten przypadek /
 a nie... 334 ten przypadek / a nie... 334 ten przypadek / a nie... 334 ten przypadek /
 ono n... 334 ten przypadek / ono n... 334 ten przypadek / ono n... 334 ten przypadek /
 nyta / s... 334 ten przypadek / nyta / s... 334 ten przypadek / nyta / s... 334 ten przypadek /
 cowa / z... 334 ten przypadek / cowa / z... 334 ten przypadek / cowa / z... 334 ten przypadek /
 stroic / i... 334 ten przypadek / stroic / i... 334 ten przypadek / stroic / i... 334 ten przypadek /
 ona s... 334 ten przypadek / ona s... 334 ten przypadek / ona s... 334 ten przypadek /
 winno... 334 ten przypadek / winno... 334 ten przypadek / winno... 334 ten przypadek /
 go / do... 334 ten przypadek / go / do... 334 ten przypadek / go / do... 334 ten przypadek /
 iako i... 334 ten przypadek / iako i... 334 ten przypadek / iako i... 334 ten przypadek /
 gny m... 334 ten przypadek / gny m... 334 ten przypadek / gny m... 334 ten przypadek /
 bylo z... 334 ten przypadek / bylo z... 334 ten przypadek / bylo z... 334 ten przypadek /
 Bog w... 334 ten przypadek / Bog w... 334 ten przypadek / Bog w... 334 ten przypadek /
 stal w... 334 ten przypadek / stal w... 334 ten przypadek / stal w... 334 ten przypadek /
 nac to / z... 334 ten przypadek / nac to / z... 334 ten przypadek / nac to / z... 334 ten przypadek /
 scia p... 334 ten przypadek / scia p... 334 ten przypadek / scia p... 334 ten przypadek /
 bem m... 334 ten przypadek / bem m... 334 ten przypadek / bem m... 334 ten przypadek /
 w... 334 ten przypadek / w... 334 ten przypadek / w... 334 ten przypadek /
 nie... 334 ten przypadek / nie... 334 ten przypadek / nie... 334 ten przypadek /
 Imie z... 334 ten przypadek / Imie z... 334 ten przypadek / Imie z... 334 ten przypadek /
 ze do... 334 ten przypadek / ze do... 334 ten przypadek / ze do... 334 ten przypadek /
 lo / ob... 334 ten przypadek / lo / ob... 334 ten przypadek / lo / ob... 334 ten przypadek /
 nym n... 334 ten przypadek / nym n... 334 ten przypadek / nym n... 334 ten przypadek /
 p. Bog / c... 334 ten przypadek / p. Bog / c... 334 ten przypadek / p. Bog / c... 334 ten przypadek /
 mnie B... 334 ten przypadek / mnie B... 334 ten przypadek / mnie B... 334 ten przypadek /
 li Bog... 334 ten przypadek / li Bog... 334 ten przypadek / li Bog... 334 ten przypadek /
 nie p... 334 ten przypadek / nie p... 334 ten przypadek / nie p... 334 ten przypadek /
 na o... 334 ten przypadek / na o... 334 ten przypadek / na o... 334 ten przypadek /
 p. B. b... 334 ten przypadek / p. B. b... 334 ten przypadek / p. B. b... 334 ten przypadek /
 tiel h... 334 ten przypadek / tiel h... 334 ten przypadek / tiel h... 334 ten przypadek /

cyd

cya de
 widzi
 3r3y na
 niewi
 ale ma
 moieg
 widzi
 mâtefi
 maŹe
 wyŹŹu
 miedzi
 moŹe.
 teŹm
 egłod
 BoŹy
 iac Źie
 petri
 demn
 deli a
 nan u
 Źa noc
 dnie
 prof
 cke, Ź
 3plac
 Źa pe
 Łoby
 dŹe d
 Łoby
 Źe wo
 przed
 3apa
 11

cyd

Traktat

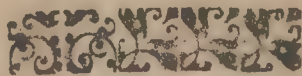
brzytwa mi/ a ona mi przyniesła iedną brzytwę/ Kzege iey: co
czynisz? puzdro mi przynieś/ a ona iednemu zaś przynieśie brzy-
twę. Kzege iey/ abos g'u h'a/ przynieś mi wszytkie brzytwy z pu-
zdrem/ Idzie trzeci raz/ także mu iedne przynieśie: on rozgnie-
wa wszy sie/ cieszcie się na nią ona brzytwa/ a Bálwierzka krzyknie/ o
nos przebeg nos/ on nieborak zleknie się mniemając by ją abráził
co wsłot porwa wszy sie/ bieżał do samostady po ogień. A Bálwier-
ka co się krew była spiećła/ chust^o roztarła/ aby się świeżozdało
Przydzie Bálwierz z świecą a nos wisi tylko na skorze/ ach moio
miła żono/ niechciałem ci ją na cie ciśnac/ ale niewiem iakos mi się
naráziła: ale nie to miła żono/ tak ją tobie nadobnie przyhawtu-
ie/ że mało co znać będzie tylko cie proś się nie powiadać tego przed
swoimi powinniemi. Przyhawtowni nos/ nazajutrz Bálwierzka
wzięła dwadzieścia grzywien: A ona Páni o swego Męża za ied-
ne święta była. potym choćby był widział tego oblaciąc ją/
wierzyłby był że ze wszytkiego nie nie będzie. Bogdaj iaką każdy
miał/ co żenie nie wierz/ albo ją źle chowa: Ażci widzac takie
ich wymysły/ nie prawie się im do końca zdać. Chwała Bogu
że ja mam dobra wola Mniichem zostać. A też wiecey o waszych
chytrościach pisać niebada/ byście mi wárem ożu nie wywarzyle
gdy z tabliczka po mieście chodzić bada. Wszak ten wierzył tu
napisać z onego Menárdá Gregzyna.

*Necesse est enim mulier esse mala,
Ac fortunatus ille, qui minimum malorum sumpserit.*

A Polacy mówią.

Szczęśliwym na wfa sirona/

Kto poymie z cnota żona.

O G L V P I C H

PRZYPOWIESCI

SMIESZNE

Ktorzy z nierozmysłu co trefnego powiedzieli/
albo! uczynili.

TRAKTAT VI.

O Polaku co od Grochu ozdrowiał.

W Rzymie roztękał się Polak/ posłał sobie po do Doktorá/by
mu dał lekarstwo/ po onym lekarstwie w taką chorobę w
pádl/ żego on Doktor odstąpił powiadając mu: że trzeci
dzien nie wynidzie/ a ty się pożegnaj z światem. On polak tak os
puszczony nie saba nie trwoży/wszakże Grochu co Medyk dade
zakażował/ kazał garnet niemały wwarzyć/który ochotnie zia oł
od tego gąsła iale mu siła na zdrowiu poprawiać. Trzeciego dnia
Włoch mamo on Kamenice idac gdzie Polak leżał/ pyta kiedy
tego Polaka schowano/ powiedza mu że się lepiej ma/ y ku zdrowi
wu przychodzi. Włoch się temu bardzo zadziwiał/ Wstał i tam
coby za lekarstwa nżywał pyta/ Polak rzecze. Grochu mi się zach
ciało/ zjadłem go garniec/ y zaraz mi siła iale na zdrowie polepszać
Szedeł Włoch do domu rumnuise sobie/ że Dieślar des tey mocy
do Grochu nie wiedział/ co Polacy umieia/ napisał to/ taki tytuł
dawszy/ *Recepta contra mortem. R Oila Psi bene e eta, comidatur ut
non morietur.* To po Włchu się rozumie/ Lekarstwo do świadzone
przeciw śmierci. Wezm garniec grochu/ dobrze go wwarzywszy/
niechay chory wsiwet się/ tedy nie umrze. Niedługo potem sierra
filo/ że leżył on Medyk Włocha in *desperatis casibus.* a widząc że
mu niepomagało wcielił się do Recepty iako do pewney że go miał

Trakat,

od śmierci zachować. Rozumiał wprawdzie garniec gorchu / y przez
gwałt kazał mu go zjeść / Wlechnąłszy goch / tegoż wieczora y
marł: widząc to Mledy / przyśledszy do domu / y wziął one księgi
swe / y po prawil sobie oney Recepty / Recepta contra mortem, sed pro
sa oisistum. Jakoby rzekł: Lekarsko dobre przeciw śmierci /
ale dla Polaków tylko. Nie wślescy Wlechnąłszy / choć tam po
rozumiezdza. Należ sie tego ztey przypowieści:

Kto rozum mieć nie będzie // W Wlechnął go nie nabędzie.

+ **O Lekarzu co miał rozmaite rzeczy y Pigulki.**

W Florencyey był u den opult / ktory sie zabarzo mądrego
bydł rozumiał / Ten widząc że Doktorowie śatno / y zdo
bnie chodzą / myślił etym / iakoby też do tego przysć mogł: Szedł
do Apteki kazał sobie Pigulek wndełko nazynić / bieret ykate Do
reotki sobie sprawiwszy / siedł do inszych Miasteczek y wsiow / po
wiedaiać o swey nauce lekarskiej: aetakiy / że na każda choroba
pewne lekarstwo miał / dawaiać ludziom one pigulki / cześni sie
tak zprzygody trąfiło że głowiec ozdrowiał / ztego wielkicy śla
wy miedzy prostym ludem do ślak Jednemu chłopu trąfiło sie że
mu Dziel zginął / siedł do onego lekarza / pyta iedłby pigulek nie
miał / ku znaleziemu Ośla Doktor powie że ma y doświadczone /
tylko zeby pienia dze y motal / dał mu dziesięć pigulek ziele /
atore zapłacił y pośedł Ośla śulac. Gdy go pogdy pigulki y
pominac / by Wilka wiazał / zślawil zdrogi we trzcinie / bągac u
tękiego ląw te od prawnienie mogli by go nie zdybał zrupy na ku
pła pofespiac / wyrzy miedzy trzciną Ośla śwego / Jaki lekarzacz
do Ciebie wysławiac / że nągony głowiec ktorego woney wsi
iako świetego ludz e gśli / że nie tylko na choroby ludzkie / ale y
ku znaydowanu Oślow lekarstwa miał. Nie trzeba głupich ślac
sami sie rodzą / Apomni z tey przypowieści na en wiersyt.

Poki szorcz będzie świate / Nawaćce żrzne lata.

+ **O Chłopiach co świnie ze zboża wygnali.**

W Niemcech w Durnistacie wiednoy wsi / u lizło świnie ślodo
w w pąnska pšenice / ktora już doyrzewała / Pośindha widząc
świnie w pšenicy nieśmiałich wygnac / b iac sie by pšenice nie

† O Stupim co cynke Matce Eupowal.

Rto q' uniegonzera de effuci.

W Chlope co Syná do školy wiozł.

W Jęniak miał Syna/kręgo chciał dać ná naukę do Miasta
y náležíł woz drowi/ y kazał Sónowi ná nie siesć/ mómie
że cis Synu dam ná naukę. do miastá przyiech/ wsi/ odśedił koni
z wozem ná synku. a sam z Synē do školy siedi rzekaz Bálalarza
á on dzieci wzy/rzecz mu: Kieje Bálamarzu/ chciał bym bys mi
z teg Sóna regem/ ábom się płaniáno iako y drugm. Bálá
larz ięq/ prosił te bańce/ się na to: y chłoliby za chłol młec.
Chłp rzecze/ num/ r/ b/ c/ p/ r/ b/ r/ u/ r/ y/ a/ l/ (Bálamarz się roz
smie. e mowi/ c/ p/ e/ m/ i/ e/ t/ r/ e/ n/ d/ o/ b/ y/ d/ s/ b/ a/ń/ c/ e/)/ á/ l/ e/ ch/ c/ e/ s/ i/ l/

Traktat,

Rok albo siedm/ niechay sie wzy/ tedy wzy z niego co moze bydz
A chlop/ rok albo siedm/ a mnie ktoby drew albo gnoiu pomoglna
wcz nakładac/ niechayze taki bedzie iako y ia. Przyda sie ta przy
powiesc na owego/ co predko madrym chce bydz/ albo zaraz bo
gaty: a cwo wszytko za czasem idzie. Nadobnie Polacy mo
wia. Co sie predko wznieci/ To niedlugo swieci.

Co Wilka ożenie radzili.

Człopci wlowili Wilka radza okolo niego/ iakaby smierc na
ciezka zadac mieli/ rzekli ieden: Bracia mili/ ciezksey mu me
zi zadac nie mozeecie/ iato gdy go zdwiema zonami ożenie/ ciezk
sa mu to bedzie/ nizli gdybyacie go po struzce rozbierali. Jac tyl
to mam iedne/ ach niestetyk tocz znia bieda. Znacze byl trafil na
dobra ten nieborak. Bogdaj taka ten mial/ co sey kiaszki nie gye
tal. Powiemci prawda.

Zn smiesna bywa tam komedya/ Kiedy na meiu zona wywija.

O Niewiescie co sie cierniem zatkolala.

WNiescie iednym przyšla Niewiasta do Balwierza/ aby iey
ciernie z nogi wyial/ cheac mu dobrze zaplacic. Balwierz py
ta iato sie zatkolala/ Niewiasta powie: wczora kłam na pole z mo
jem snopow wiazac. trafilam na ciernie/ zatkolam sie. Kazal iey
Balwierz sieść na rozpłowi/ noge Balwierczykowitczymać ka
ze/ kleszczyki y inke instrumenta do tego wezmie/ Niewiasta niebo
ga badz zbodiazni/ badz tez zbolesci gdy iey wranie onego ciernia
mical/ glosno pierdnela. A Balwierz iey rzecze/ Oho wylazloc
Niewiasta mniemiac by to ciernie wylazlo/ a on to przymawial
ze pierdnela/ rzecze Balwierzowi: zgrzys zebami a z zymnily Bal
wierzu/ y przyloz na rana/ bo rana od tego predko sie zagoi. Bal
wierz rzecze. niechay ie dyabal gerzse nie ia/ wylezieli taki tarm
drugi/ tedy ia poyde proz zizby/ albo cis wespól znio na ulice wy
pchno. Moze sie tu ten wierzyt przypisac.

Wielka to cnota/ Sierca troflosca

O Niewiescie co przedelprala.

Mieszanie ieden bla pieniedzy wial iednego Wieszniaka, dila
i medylubim niozq niebowala okolo gese

To między fabuły wrisac siemieglo/wszakże ta rzyponieś
paręś Niemiecką szypie/terca sie inſe Narody brzydza. Prze-
tęż nas tak mowia. Już to ſet wórdy. Ze Niemiec hardy.

Na tego co ſie w Nowinach Kocha.

Na ieden kazal ſobie nowiny piſac Wziednikowi choćay y nie-
prawdziwe : on mu piſal że ſam wlowil ſetak na woda ſkuta
wielke/terca gdy reſerel/ná azlem w Ksiencu iſtrzabá na tacz-
ywego/dzwontki tylko cgni v. a tak aby mu poſtal inſych. Pá-
rad mniema by prawda/iechal do niego / boiać ſie by ſam oncy
ggni nie ſiedli/przydzie do izby/vyżrzy dzwontki ná koſtu wy-
re/terca Wziednik edial/bo mu iſtrzab zdechl/chcac ſlyſec glo-
dzyronil w nie/Wziednik mniemaiac by ná lgarzá/rzeze: Cmi-
wianie/nie názywaycieſ mnié lgarzem/ſamiſcie mi kazali ledaco
piſac. Pan porozumial że żart nie rzekł nie iedno go pytal/wiele
námiócił pogrodnicy. Bogday zdrow byl iakoſ po to przyiechal.
Nie ſmieſnac to ſáceca, aleſt. ſnie tych wſytkich, co ſie to w le-
daiákich nowinach Kochaia. Nie darmo mowia z

Już tam moſg we łbie iak inny/Romſmát uia nowiny.

O Garbarzu co mu żoná w mieſiac zlegla.

Garbarz ieden poial ſobie z Kratowa cd iednego mieſzánina
dziewke/terca w mieſiac dziecie wródziła / dziwniac ſiá temu
bardzo/ſiadł ná lawie przedſienia/iak ſobie róchować ná palec
około onego dziecicia/przyſedſzy do niego Janus Ro3/rarce mu
to ty gynyſ ſáſiedzie/ábe rachuyſ ná te rachrow zamkó wáſ
na przyday. Odpowie mu weſtchnawſy: bá mily ſáſiedzie rachm-
ie to ſobie wiele moia żona bedzie miała dzieci do roku/bo mi
al mieſiac iedno wródziła/ateż bym rad wega koleket ná kupi-
rosmawſy ſiá Janus rzeze : y owſem mily ſáſiedzie rachuy /
wródził że żona tego ródá ná ſtudentow pátrzała. Radzeć ni-
nac tey godziſy do domu.

Górey rziłi Raka. Chawtor ſie Żaká.

O Niemieſcie co lubaſti przedawála.

Ná rynku w Krak. wic miedzi na Niemieſcie ze wſiwezi li
paſet/wieckiedy miał bié ięga/ zápétrzyło ſiá ná owe

Traktat,

chlopek/co kawa teta/a w ten czas żegł Simon wziął iey łabę
 iek pultory kápsy tákże Janás y Matyás. Oná sie obeyszy / obe-
 zy je iey vbyło lubasę / y rzęce / przecót ná mie on dobry głowit
 kwał / álem sie nie mogła domyslić / obymci była widziała / ni-
 brałci by miich był drugi raz. Ta przynowiesć niema nie w sobie
 tákiego / tylko ostręga by każdy swęg pilnował / nie dziwiałey
 sie ledázemu. A to też pokazuje / że głapiemni wšedy z wozá.
 Dawno mówis. Gdy przwiedzie głupi / Rázdy tam co kupi.

O Brzemienney Niewieście.

Słotyśwa y swęgo maza brzemianu / będąc posłala do Mł-
 sta po Młgdaly / ktorych sie iey bázdo zacháło: chłop iako
 nie laciłnik prostażek niewiedział co to Młgdaly / á żeby był nie-
 zapomniał / ná koniu siedząc / mówił sibi Młgdal. Trafiło sie ja-
 sie ciemnochudy podłnal / alić on rzekł Młg / y iedzie mówiac
 oie młg / mig. Przysiedzie do niego / pyta sie gdzie przebada mig /
 y ow rzęce niewiem / iedná kramarká sie domysliła / pewnie to
 mydla potrzebuie / y zázwela go / chodź ieno do mnie mamci ja. On
 przysiedzie do niey / kupi mydla pełna torbe. Gdy iuz w drodze bu-
 dzie sie ieden kocił y rzęce: Ba wiereć tu nie masz smažu / zęga
 sie to moiey żenie zachciało. Potym skoro sie w nim zágrzało / po-
 olugá wil konia y bory / kiedy mu przez nádrági przeciekło. Przysie-
 dzie do domu / iáł sie chadożyć postáwiwszy ono mydlo żenie. Żona
 elá laciąc mówiac / żem iá nie po to posłala / spráwia sie nieborak
 e ták wšytko siedząc ná koniu iáżoś mi kázał. Iowił. A tá przy-
 owiesć iek zázomka / wšakże cie wpomina / is gdy w iákley sprá-
 nie masz posłać / ali sluga bázdnego y spráwnego / ábowiem
 Przez słody nie badzie / Gdzie głupi poit dšie.

O Blaznie co piekoto podle konia siedł.

Bláze iedno miało Blázna bázdo trefnego ná imie Klaus / nie-
 onych pienieznych Bláznow / ale z przyrodzenia blazen. Trafi-
 sie iednego z ásu iecháło Blázne ná przeiázdzka / okrorey blazen
 : wiedział obacz jedworzanie iáda / hciał do gospody poćem-
 ego / żeby też z Bláznićiem iecháł / iedno że dáleko było boiác sie
 nie omieštał / prosił Dworánná iednego / á żeby go ná koni

Kżal paniecie / Błazen / który / w / domu / swoim / żył / y / w / domu /
 dla much nie zwyciężna to było / na blazna praca / przeżył /
 knil / a / skoro / pa / u / po / gał / drzy / wać / Błazen / porzuć / wo / sy / e / ga /
 do / piec / a / i / a / gdy / pa / n / a / po / zna / muchy / cwi / czyć / wo / la / na /
 g / d / z / i / e / s / i / a / po / d / z / i / ał / Błazen / o / piecu / o / s / l / y / s / a / w / o / s / y / / że / go / pa /
 za / w / e / la / na / pa / n / a / s / a / m / po / d / z / do / m / n / i / e / pa / n / i / e / s / a / m / g / d / z / i / e / i / a /
 k / l / a / d / y / i / e / d / n / e / y / m / u / s / t / k / i / m / e / n / i / a / s / i / n / i / e / t / r / z / e / b / a / c / i / s / b / e / d / z / i / e / o / g / a / n / i / a /
 P o d o b n o / s / e / n / m / e / w / t / e / r / i / a / l / e / n / e / g / o /

Traktat / s / l / u / z / k / a / G / d / y / b / l / a / z / e / n / s / l / u / z / k / a /

W Blazne o Czyż pomowil o gowno.

V p / o / n / a / i / e / d / n / e / g / o / b / y / l / B / l / a / z / e / n / / k / t / e / r / y / p / r / z / y / m / i / l / e / g / a / l / / T / r / a / f / i / l /
 g / o / s / c / i / n / i / e / / że / b / l / a / z / n / o / w / i / c / o / s / p / r / z / y / p / a / d / l / o / p / r / z / y / p / a / n / u / i / a / k / e / g / i / n / i /
 m / e / g / l / t / a / s / i / e / d / o / d / r / z / w / i / n / a / m / a / c / a / l / b / e / t / y / p / a / n / i / s / k / i / e / / y / n / a / s / t / a / l / w / m / i /
 n / a / s / o / w / y / n / i / e / y / s / c / u / p / o / l / o / z / y / l / / r / a /k / i / a /k /o / i /e /s /t / i /n /g /a / w / y /t /a /r /s /y /p /o /l /o /z /y /
 m / e / p /a /n / r /a /n /o / / k /a /z /e / s /o /b /i /e / b /e /t /y /p /o /d /a /ć / / s /t /u /d /z /y /g /o /o /b /i /e /r /a /i /a / / m /i /
 w /i /o /z /y /n /e /g /a /m /u /o /l /g /n /i /e /i /m /i /e /s /i /e /g /n /i /e /w /a /ć / / k /s /o / / b /o /g /l /a /v /g /o /
 p /o /w /i /e /d /z /a / : / p /a /n /i /e / / n /i /k /t /e /a /i /n /s /y /n /i /e /s /p /a /ł /t /y /l /k /o /G /a /s /k /a / / R /z /e /c /a /
 t /e /n /c /o /l /e /t /r /w /z /y /n /i /l /g /d /z /i /e /i /e /s /t / / p /r /z /y /w /i /e /d /z /i /e /m /i /g /o / / a /k /i /a /m /i /
 t /u /w /i /e / / B /l /a /z /e /n /z /a /p /i /e /c /e /m /l /e /z /a /c / : /o /w /o /i /a /p /a /n /i /o / /w /o /d /z /i /e /t /u /
 t /r /z /e /b /a / / a /l /e /c /n /i /e /i /a /m /t /e /g /o /w /z /y /n /i /l / / o /c /o /s /i /e /f /r /a /s /n /i /e /s / / Z /l /o /d /z /i /e /
 s /p /a /ł /t /u /n /i /k /t /e /i /n /s /y /w /i /z /b /i /e / / i /e /d /n /o /t /y / / r /z /e /c /z /e / : /p /a /n /i /e / / y /
 s /i /a /ł /c /o /l /a /t /a /p /o /i /z /b /i /e / / a /c /o /w /i /e /d /z /i /e /c /i /e /s /l /i /t /a /b /e /s /t /y /a /t /e /g /o /n /i /e /
 l /a / / m /i /e /s /t /o /t /e /g /o /c /o /B /l /a /z /n /o /w /i /m /i /a /ł /k /i /m /d /a /ć / / i /a /ł /s /i /e /s /m /i /a /c /
 s /y /z /i /k /o /w /i / / p /e /n /n /i /n /a /c /n /w /i /e /c /z /y /ł /

S / i / z / e / d / a / t / e / n / u / s / t / r / a / w / y / / R /e /o /m /a /z /B /l /a /z /n /y /s /t /r /a /w /y /

O chłopie co go Ksiądz wzył co jest S. Troja.

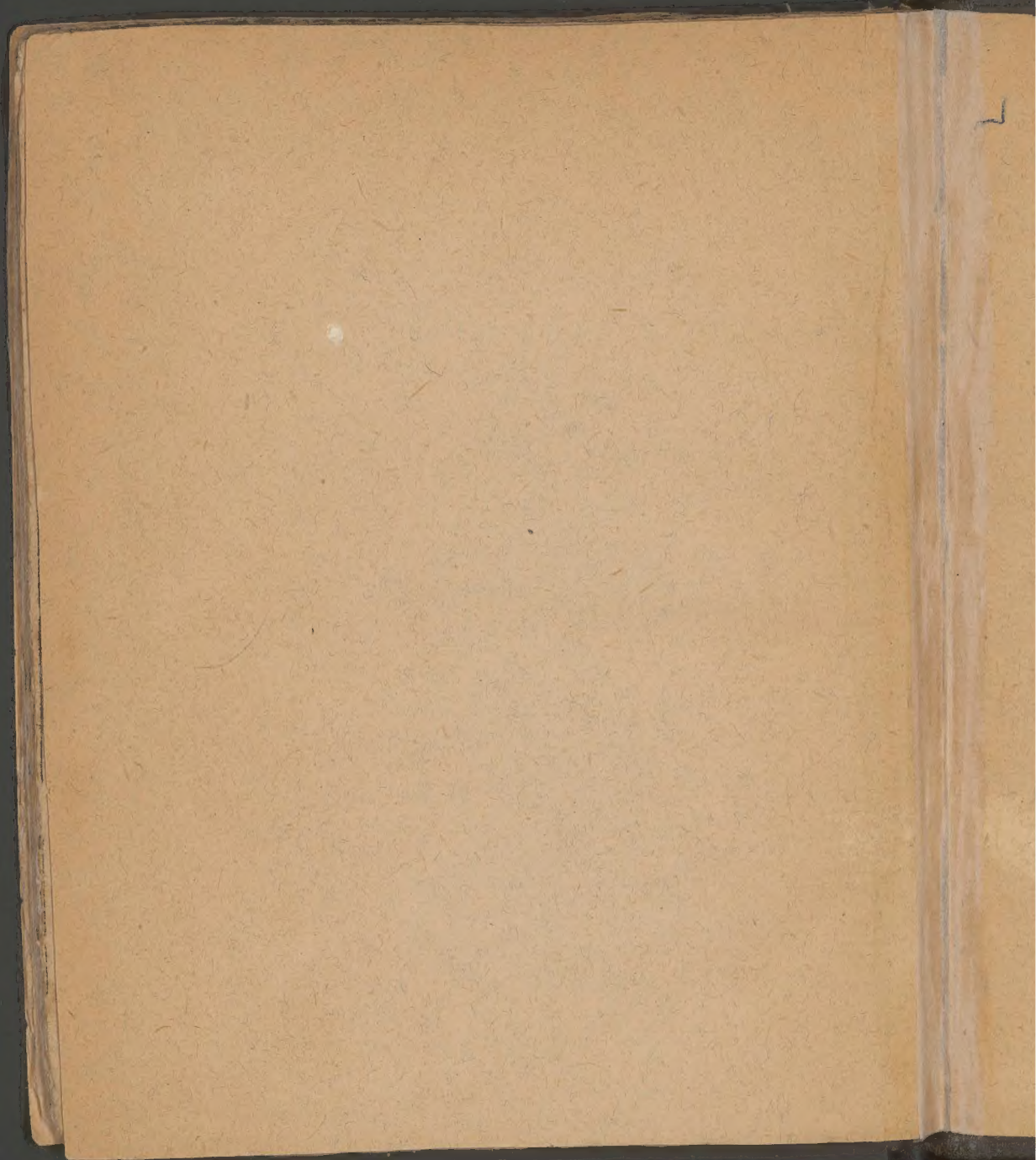
W Niemcech nie daleko Sierazburgu, był chłop w iednym /
 p / r / o / s / t / a / c / e / s / w / i /e /l /k /i / / a /l /e /d /o /b /r /y /y /p /o /b /e /j /n /y / / k /t /e /r /y /n /a /W /a /ł /t /u /
 w /e /d /l /u /g /z /m /y /s /t /a /i /n /C /h /r /z /e /s /c /i /a /n /i /s /t /i /e /g /o /s /i /e /d /l /d /o /S /e /r /a /z /b /u /r /g /u /a /l /
 g /u /m /b /o /w /s /w /o /i /c /h /d /y /s /p /o /w /i /e /d /a /ł / / K /s /i /a /d /z /c /o /g /o /S /p /o /w /i /e /d /z /i /ł /
 p /y /t /a /ł /g /o /m /i /a /d /z /y /i /n /f /e /m /i /t /z /e /d /a /m /i /c /o /i /e /s /t /S / / T /r /o /j /c /a / / O /d /p /o /w /i /e /
 c /h /l /o /p /e /z / / i /n /g /d /y /o /t /y /m /n /i /e /s /l /y /c /h /a /ł /S /p /o /w /i /e /d /n /i /ł /i /a /ł /m /y /
 s /p /o /w /i /a /d /a /ć / / i /a /k /o /s /t /o /m /i /a /ł /r /e /z /u /m /i /e /p /o /w /i /e /d /a /ć / / z /e /s /w /o /ł /
 c /a /m /e /i /n /g /i /o /n /i /e /i /e /s /t / / a /l /e /n /o /D /o /g /C /e /c / / S /y /n /a /g /o / / y /t /e /n /o /

mac sic
esse sic
mola
lagna
mola
e/ 03a

sic ro
py, nie
e/ v3a3
W3a3
/ nega
sabitio
Pan
negos
nie nie
eu, n e
te3 tu
ogenv
itemu

y.
ca.
y Wai
elano
abyf
Rucha
owico
lme ro
Troja
Santos

Biblioteka Jagiellońska
stdr0008508

